

ძველი ქართული საფლავები

შეფუთვა

ვახტანგ I ჯორჯასალის (440?-494) საფლავი (სვეტიცხოველი)

შავით ღამაშენებლის (1089-1125) საფლავი. ჩარწერა: „შე არს განსასუენებელი ჩემი უკუნიითი უკუნიამდე, ესე მინავს: აქა ღავეშკვიდრო მე“

შავით ღამაშენებლის საფლავი ჟელათის მონასტრის შემოსასვლელში.

შავით ღამაშენებლის საფლავი ჟელათის მონასტრის შემოსასვლელში.

შორეკლე II (1720-1798) საფლავი (სვეტიცხოველი)

შაიორგი XII (1746-1800) საფლავი (სვეტიცხოველი)

შორეკლე II (1720-1798) საფლავი (სვეტიცხოველი)

ჩინდანი

ჩინდა ჭოციელსწორი ჩინოს საფლავი (332 წ.) (ჟოდბეს მონასტერი)

ჩინდა ჭოციელსწორი ჩინოს საფლავი (332 წ.) (ჟოდბეს მონასტერი)

ჩინდა ჭოციელსწორი ჩინოს საფლავი (332 წ.) (ჟოდბეს მონასტერი)

ჩინდა იოსებ ღლავერდელის საფლავი. (570 წ.) (ერთ-ერთი 13 ასურელ მამათავანი) ღლავერდის ტაძარი

ჩინდა იოსებ ღლავერდელის საფლავი. (570 წ.) (ერთ-ერთი 13 ასურელ მამათავანი) ღლავერდის ტაძარი

ჩინდა ჭოციელ ტაძრის საფლავი (63 წ.) (ჟინი)

ჩინდა შავით ჴარეჯელის საფლავი. (VI ს.) (ერთ-ერთი 13 ასურელ მამათავანი) ჴარეჯის მონასტერი

ჩინდა შავით ჴარეჯელის საფლავი. (VI ს.) (ერთ-ერთი 13 ასურელ მამათავანი) ჴარეჯის მონასტერი

ჩინდა შიროს ჴრეთელის საფლავი (VI ს.) (ერთ-ერთი 13 ასურელ მამათავანი) ჴრეთის მონასტერი

ჩინდა ნტონ მარტყოფელის საფლავი (VI ს.) (ერთ-ერთი 13 ასურელ მამათავანი) ივთაების მონასტერი მარტყოფში

ჩინდა ნტონ მარტყოფელის საფლავი (VI ს.) (ერთ-ერთი 13 ასურელ მამათავანი) ივთაების მონასტერი მარტყოფში

ჩინდა იოანე ოქროპირის სარკოფავი (ჟომანის ეკლესია)

ჩინდა ჴასილისკოს საფლავი (ჟომანის ეკლესია)

წამოჩენილი ქართველები

*სოლომონ შიდაშვილი
(1805–1836)*

*ილია ჭავჭავაძე
(1837–1907)*

*იაკობ ჭოგებაშვილი
(1840–1912)*

*ქაკია ჩერეველი
(1840–1915)*

*თაქა შშაველა
(1861–1915)*

*ჩაბოსრო ჩოგობაშვილი
(1888–1930)*

*ნიკა ჩოგობაძე
(1843–1928)*

*მოტე ჭავჭავანიშვილი
(1872–1933)*

*იაკობ ჩოგობაძე
(1876–1951)*

*ქვითიმე ჭავჭავანიშვილი
(1863–1953)*

*ვალაკტიონ რაბიძე
(1892–1959)*

*სერგო ზაქარიაძე
(1907–1971)*

*ქაკია ხოსროვა
(1895–1972)*

*ნალ პულიაშვილი
(1896–1980)*

*ყურიკო ენქარაძე
(1900–1987)*

ტერაბ ღოსტავა
(1939–1989)

ჴახტანვ ნაბუკიანი
(1910–1992)

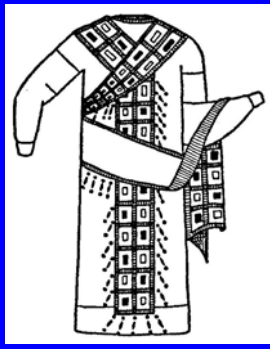

ხეიად ჴამსახურღია
(1939–1993)

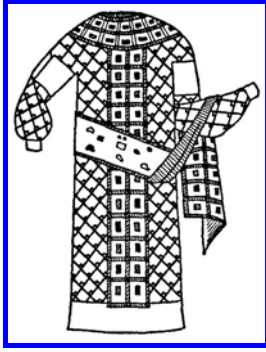

ქართული ტიპები

ჟიორგი III ტანსაცმელი

დამარ მეფის ტანსაცმელი

ქართველი კეთილშობილი მანდილოსნის ტანსაცმელი (XII ს.)

ქართველი კეთილშობილი მანდილოსნის ტანსაცმელი (XIII ს.)

ქართველი კეთილშობილი მანდილოსნის ტანსაცმელი (XV ს.)

ქართული ქედი (XV ს.)

ქართული ქედი (XVI ს.)

ქართული ქედი (XVII ს.)

19-ე საუკუნის ტალავარი

19-ე საუკუნის ქედი

19-ე საუკუნის ქედი

ქართველი თავადი

ქართველი თავადის ქალი

ქართველი თავადის ქალი

19-ე საუკუნის ქედი

ქართული გლეხი

19-ე საუკუნის ქედი

19-ე საუკუნის ქედი

ყურული

ყურული

მეგრელი აზნაური

სამურზაყანელი

ღვარელი

შერელი თავადი

მეგრელი თავადი

შერელი და მეგრელი თავადები

ყურული, იმერელი და მეგრელი აზნაურები

შერელი აზნაურები

ქართული მუსიკის ნახატები (19 საუკუნის 40-იანი წლები)

ქართული თავადის ქალი

ქართული ქალი სახლის ტანსაცმელში

ქართული ქალი ქუჩის ტანსაცმელში

თავადის ქალი
მ. ბ. ბრებლიანი

თავადის ქალი
მ. ბ. ბრებლიანი

ქართული ქალი

ქალი მთის ვარდობაში

მთისი. მუიდანა

ქა მთა და მთისი. 1840 წ.

მთისი მუიდანის შესახებ საუბარში

მთა და მთისი (19 საუკუნის დასასრული)

ქართული ქალი

მთისი მუიდანის

მთისი

მთისი

მთისი

მთისი

მთისი მუიდანის

მთისი

მთისი

მთისი

ჭურული თაედი

შეგრელი

ძბილისელი მოქალაქე

ძბილისელი ქუჩის მოვაჭრე

ძიხაილ ჴრუბელის ნახატი (19 საუკუნის 80-ანი წლები)

ქართველი ქალი

ქართველები

ჩახელები

შერლები

შეგრელები

ჭურულები

ჩჭარლები

ზაზები

ძეშები

ჩეკესურები

ფშველები

ძთიულები

ძთხევეები

სვანები

ქართული გლეხი, ქლაქელი ხელოსანი, ქლაქელი ვაჭარი, კახელის ოჯახი, ინგილოები

შვედები, ვურული, იმერელი, აჭარელი

ტუში, ხევსური, სვანი, რაჭველი

ქართველები

ქართველები

ქართველები

ქართველები

ქართველები

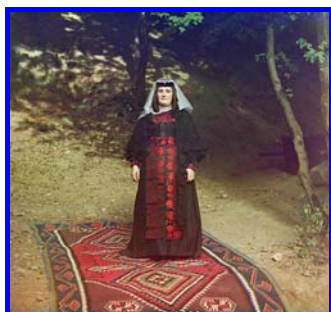
ჩეხური

ჩეხური ქალი

ჩეხური ქალის ტალავარი

ჩახელი თავადის ოჯახი

ფოტოგრაფი ბ. ს. ნიკიტინის სურათები. 1881 წ.

ჩხალგაზრდა ქართველი ქალი, მღვდლის შვილი

ჩვესური ქალი

ქართველი ქალები ყოველდღიურ ტანსაცმელში

ჩხალგაზრდა ქართველი ქალი ბავშვით

ფოტოგრაფი ფ. ბრენის სურათები. 1897 წ.

ჩხალგაზრდა ქალი ძვირფას ტანსაცმელში

მეგრული ქალი

ჩვესური ქალი

მე-19 ს. მეორე ნახევარი

ჩუბურული ღობიაშვილი. ბ. ჯრბაკოვის ფოტო

ჩვარლები. მე-19 ს. 70-ანი წლები

ჩვარლები

ჩიღოლი თუშები

შე-20 ს. პირველი ნახევარი

1908 წ.

1908 წ.

1909 წ.

1913 წ.

1914 წ.

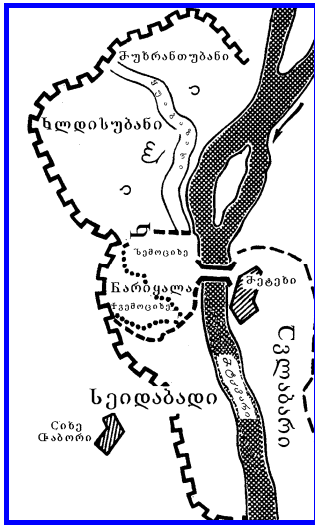

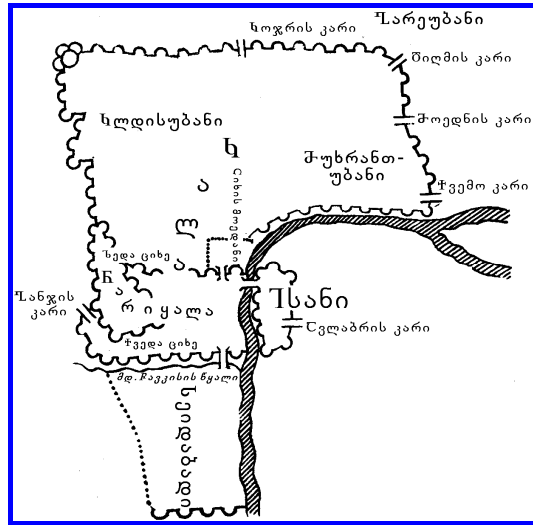
1914 թ.

მბილისი

მე-11-12 სს. მბილისის გეგმა

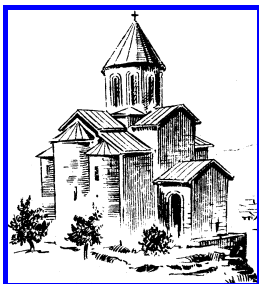
მუხასუენეების მბილისის გეგმა (ზახუშის მიხედვით)

მბილისი მე-18 საუკუნის ბილის. ჭურნეფორის ნახატი

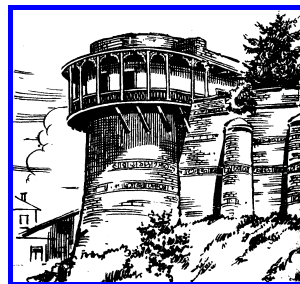
მბილისის უბანი ზალა

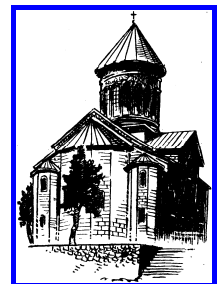
მტეტების ტაძარი

მტეტების ტაძარის ხელი

სახინო. ძველი ციხე-სასახლის შემორჩენილი ნაწილი

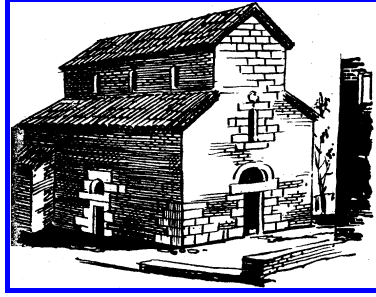

სიონის ტაძარი

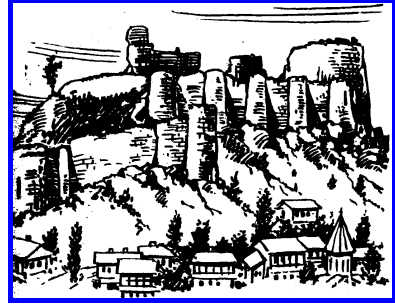

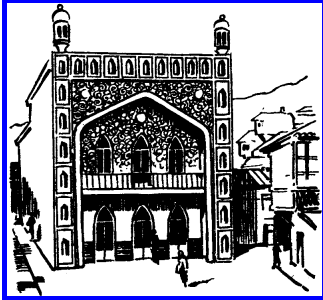
სიონის ტაძარი

წმინდა

ჩარიალა. ზღა ციხის ნანგრევები

წველი (ბრძოლის) აბანო

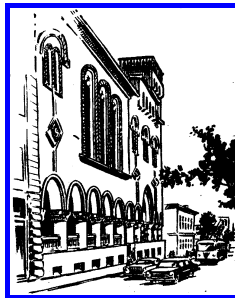
ძველი ქალაქის სახლი და ვალაქის ჯარისკაცების კუჩაზე

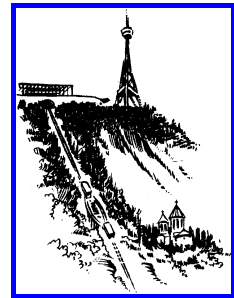
ძველი ქალაქის სახლი და ჯარისკაცების კუჩაზე

საქართველოს სახელმწიფო უნივერსიტეტი

ქრისტეანული ბიბლიოთეკა

მთაწმინდის ხედი სახანაბრიდან

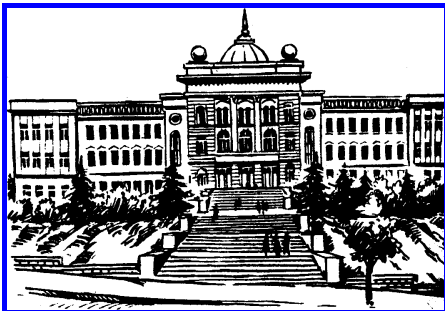
ბაქოს თეატრი

სასტუმრო "ბაქოსი"

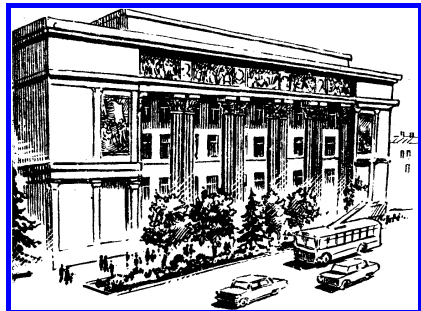
საქართველოს ხელოვნების მუზეუმი

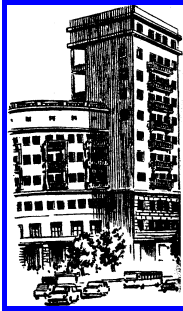
ბაქოს უნივერსიტეტი

მე-19 ს. "ბაქოსი" არქიტექტურის საცხოვრებელი სახლი

საქართველოს სარეაბილიტაციო ცენტრი

ტერომეტ სართულიანი სახლი
ყბირთა მოედანზე

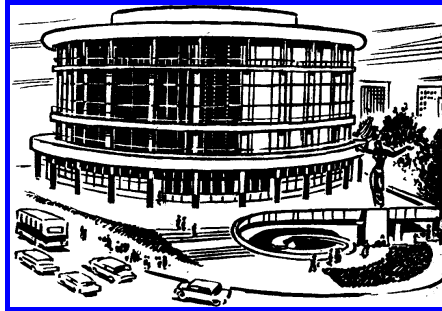
ძოსწავლე ახლვაზრდობის
სახსხლე

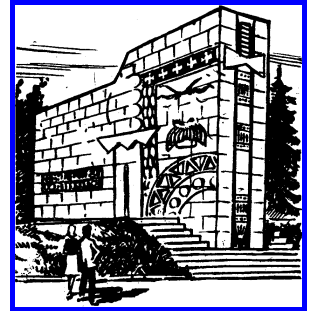
საქართველოს სარლამენტი

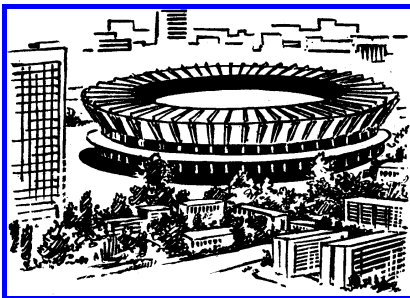
სასტუმრო „ზევრია“

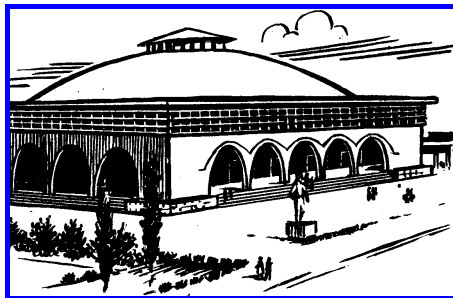
ფილარმონიის შიდი დარბაზი

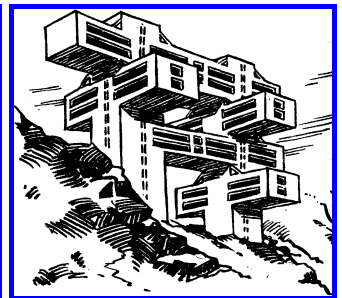
მანხაბლის ზელელი

შროვნული სტადიონი

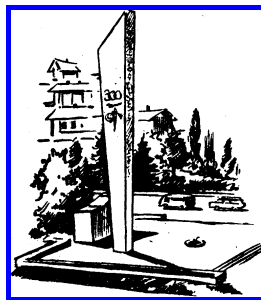
სპორტის სასხხლე

საავტომობილო გზების
სამინისტროს შენობა

ჩუნა-კიბე ზღლისუბანში

სამასი ზრავველის მეგლი

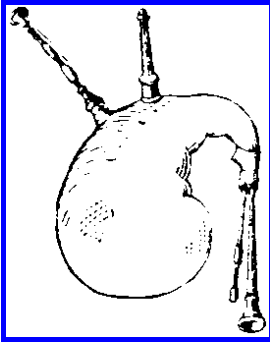

ჩართული თეატრის, მუსიკის და
კინოს მუზეუმი

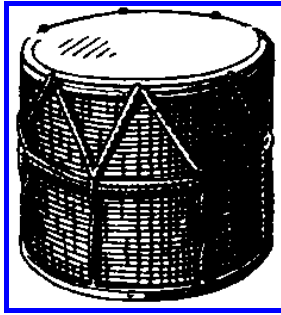

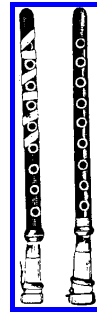
ქართული საკრებები

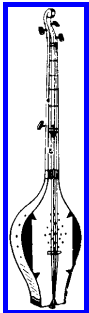
ჭყვასტვირი

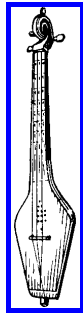
შოლი

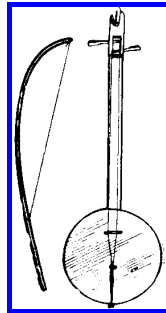
შულგი

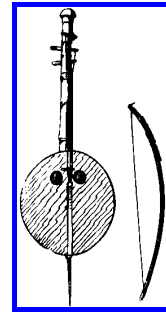
ჩონგური

ჭანდური

ჩიგური

ჭანჭური

საქართველო ფერწერაში

„ცამბარ ჭეფე“.
ნ. ი. ჯაკაშვილი. 1996 წ.

„ტელავი. ვატონის ციხე“.
ნ. ი. ჯაკაშვილი. 1998 წ.

„ლაგვერდი“.
მ. თ. ტყეშელაშვილი. 1998 წ.

„კრემი“.
ნ. ი. ჯაკაშვილი. 1996 წ.

„ჩეთრი ჩითრი“.
ნ. ნ. პილდორაძე. 1996 წ.

„ტელავის ხედი“.
ვ. თ. კვიციანი

„ნატურმორტი“.
ნ. ი. ჯაკაშვილი. 1995 წ.

„ტელავი“.
ს. ლ. ლაშვილი. 1995 წ.

საქართველო ძველ ფოტოსურათებზე

თელავი. 19 ს. დასასრული

თელავი. ჯატონისციხე. ღვინისაღმოსავლეთიდან. 19 ს. დასასრული

თბილისის სადგური

კორჯობა

პოთი

ჭუთაისის სადგური

მცხეთის სადგური

კაზბეგის სადგური

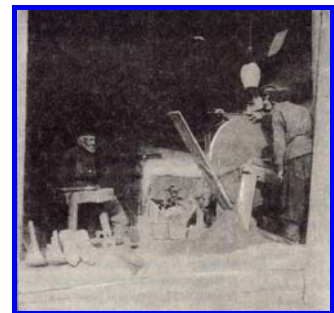
სურაბი

ფოტოგრაფ **წ. ურმაკოვის** სურათები. (20 საუკუნის დასაწყისი)

თბილისი. სკოლის მასწავლებელი

თბილისი. სკოლის მასწავლებელი და მუშა

თბილისი. სკოლის მასწავლებელი და მუშა

თბილისი. მუენავირები და სარაჯები

თბილისი. ოქრომჭედლები

თბილისი. საოქრომჭედლო

ქორი. ჩანჯლების დამფერავი

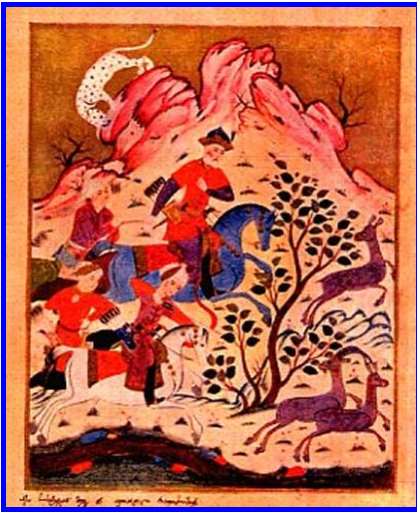
ქმლის მლესავეები

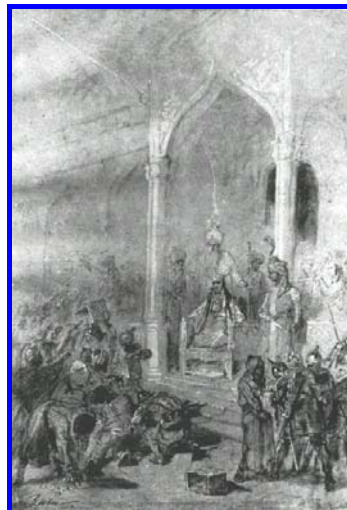

ქოქისეცაღანის ილუსტრაციები

შამუკა შავაქარაშვილი, 1646 წ.

შობა შიხი, 1889 წ.

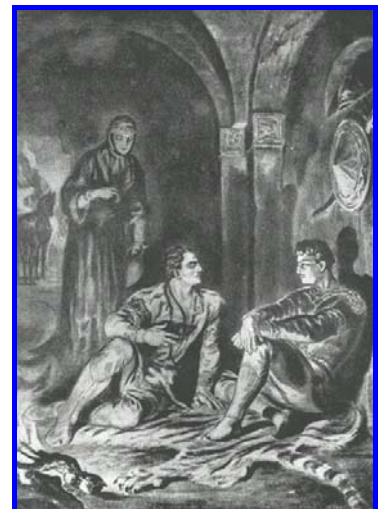
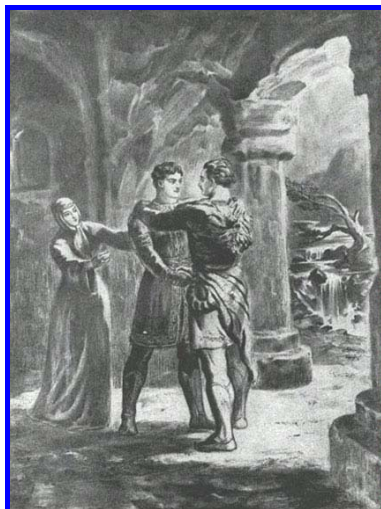
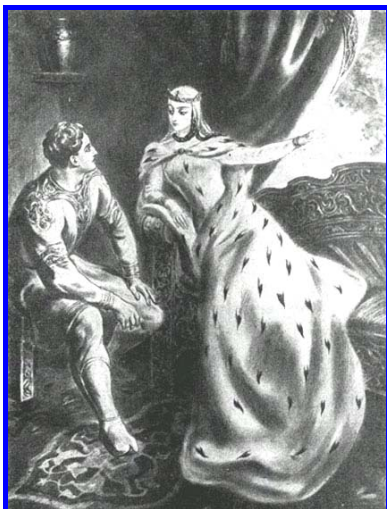
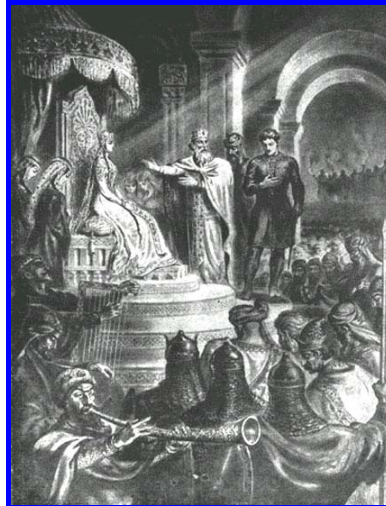

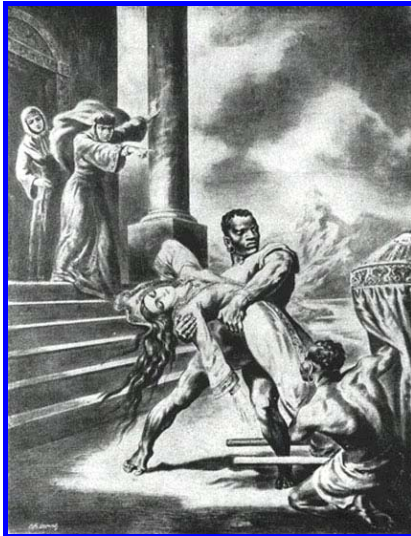

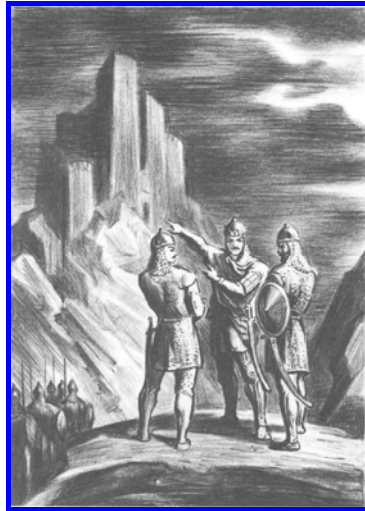
ირაკლი ტოძე, 1936 წ.

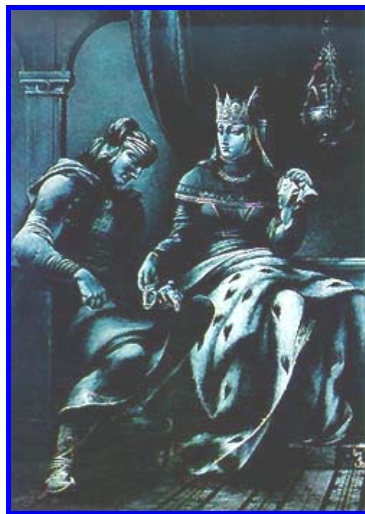

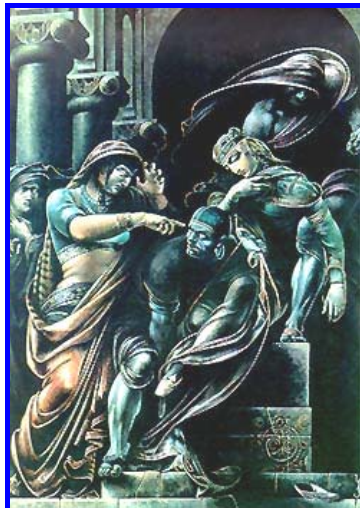
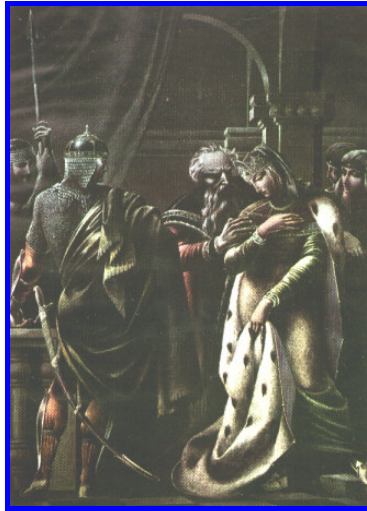

სერგო ჯობუღაძე, 1937 წ.

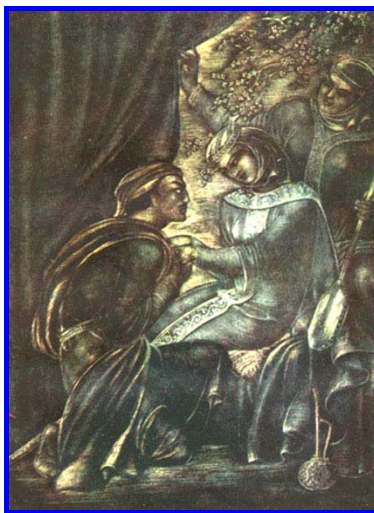
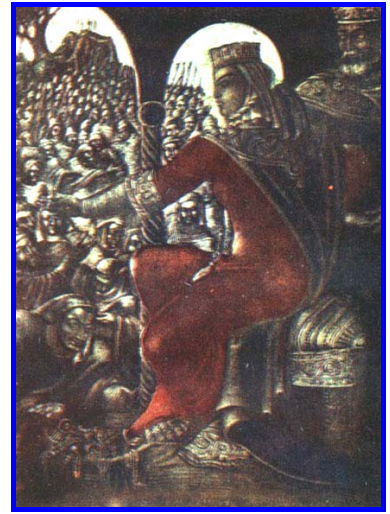

ჩამარ ღბაკელია, 1936 წ.

საქართველოს სსრ-ის ხელოვნების მინისტრის განკარგულებაში

სპორტული ფედერაციები და კლუბები

საქართველოს რაგბის ფედერაცია

საქართველოს ძიულოს ფედერაცია

საქართველოს კალაბურთის ფედერაცია

საქართველოს ჯადრაკის ფედერაცია

საქართველოს პროფესიონალური ფეხბურთის ზიგა

საქართველოს ფეხბურთის ფედერაცია

საქართველოს ფეხბურთის ფედერაცია

„დინამო“ ტბილისი

„დინამო“ ტბილისი

„ზორბეო“ ჭუთაისი

„ხაზენი“ ტელავი

„გურია“ ზანწხეთი

„დინამო“ ბათუმი

„ზორაბ“ ტუსთავი

სკ ჯორჯობი

„კოლხეთი“ პოთი

„ჯიუჯი უორჯია“ ტბილისი

„სიონი“ კოვლნისი

სკ აბჯილსი

სკ ტბილისი

„კოლხეთი“ კობი

„დილა“ ჯორი

სკ ამერი

„მორინალი“ ტბილისი

„ზესტაფონი“ ტბილისი

„იბერია“ სამტრედია

სკ ზესტაფონი

სკ ზესტაფონი

„სამგურალი“ ღვალტუბო

დსა ტბილისი

„სპარტაკი“ გზინვლი

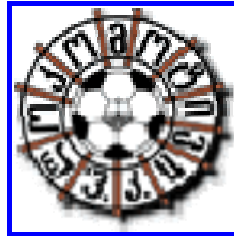
სკ მტკვბო

სკ ტკოსტავი

„ლოკომოტვი“ ტბილისი

„ლოკომოტვი“ ტბილისი

„მერანი“ ტბილისი

„მერანი“ ტბილისი

საგნობრივი მაჩვენებელი

საგნობრივი მაჩვენებელი

საგნობრივი მაჩვენებელი

7612 წლის ქართული კალენდარი 51

წ

- წაბინდა 196
- წაბჯარი 196
- წაბჯროსანი 196
- წაბრეული სასტამბო შრიფტები 20
- წაბუნდა 196
- წაბშარა 196
- წაბვერდის ეპარქია 99
- წამიერკავკასიის ღომისარიატი (1918 წ.) 218
- წაბთიმოზ ჯვერელი 22
- წაბტონ ჯაგრატიონი 24
- წაბწიხსატი (ძილისი) 79
- წაბპანი 50
- წაბპნისი 50
- წაბრაბობის პერიოდი (VIII-X სს.) 204
- წაბრმაზის ლანგარის ინიციალები: 13
- წაბრმაზის სტელის ვენზელი 13
- წაბრჩილ მეთრე 22, 24
- წაბსასი 196
- წაბსტრონრომიული ტრაქტატი 33
- წაბსხმა 196
- წაბფთი 196
- წაბფთი 196
- წაბფხაზეთის დროშა 64
- წაბხალი დღესასწაულები 63
- წაბხალქალაქისა და მუმურდოს ეპარქია 99
- წაბხალციხის, მათ-ღლარჯეთისა და მხაზეთის ეპარქია 99
- წაბხალწლისა 50

ყ

- ყაგრატიონები 71
- ყაგრატიონების გერბები 71
- ყაგრატიონების გერბი 23
- ყაგრატიონების გერბი 71
- ყათუმისა და ჟობულეთის ეპარქია 99
- ყალთა 196
- ყანკნოტები 218
- ყანკნოტები 224
- ყათ-ღლარჯეთის ეკლესია-მონასტრები 107
- ყაბუთი 196
- ყაგეთარი 196
- ყაქთარი 196
- ყაობის ეპარქია 100
- ყაოლნისის ეპარქია 100
- ყაოლნისის სიონი 13
- ყაოლნური ჯვრის მაგალითები 70

- ყაორჯომისა და ჟაკურიანის ეპარქია 100
- ყაობაღლი 196
- ყაობალი 196
- ყაუნი 196
- ყაუნიკი 196

ქ

- ქადასვლა საერთაშორისო კალენდრიდან ქართულზე (ნაკიანი წელიწადი) 52
- ქადასვლა საერთაშორისო კალენდრიდან ქართულზე 50
- ქადასვლა ქართულ კალენდრიდან საერთაშორისოზე (ნაკიანი წელიწადი) 53
- ქადასვლა ქართულ კალენდრიდან საერთაშორისოზე (უნაკო წელიწადი) 52
- ქადასვლა ქართულ კალენდრიდან საერთაშორისოზე (უნაკო წელიწადი) 53
- ქადასვლა ქართულ კალენდრიდან საერთაშორისოზე 50
- ქაეონი 196
- ქაერბი 71
- ზრლანდიის 76
- ზიბანის 76
- ზაბონიის 76
- საბერძნეთის 76
- ოკრაინის 76
- შვედციარიის 76
- ქაიორგი V ჟრწყინვაღლე და „გიორგაული თეთრი“ (XIV ს.) 210
- ქაპური 196
- ქაწდე 196
- ქაორდა 196
- ქაორდა 196
- ქაორდა 197
- „ჟრიგოღ მეთისმეტყველის თქმულებანი“ 29
- ჟრიგორიჟ ჟაგარინის ნახატები (19 საუკუნის 40-იანი წლები) 192, 286
- ქაუნდი 196
- ქაურზები 173
- ქაურზი 196
- ქაურიის დროშა 64
- ქაურჯაანისა და ჟელისციხის ეპარქია 100

შ

- შიდი ჟეოგრაფიული ღღმონენებები 74
- შიავათის სტელა 13

- შიავით შტექტორ ღლექსიძე 24
- „შიავითნი“ 22
- შიავითფერული 196
- შიავითფერული 197
- შიაზარნიშული 196
- შიალაბრა 196
- შიამასკი 196
- შიამპაჩა 196
- შიამლა „ჟორდა“ 150
- შიამლა „შტველი“ 149
- შიამლები ქართულ ხმლებზე 149
- შიამცემი 196
- შიანა 196
- შიანა, დანაკი 196
- შიარაბჩანი 196
- შიარაკი 196
- შიასავლეთ ჟვროპის ეპარქია 101
- შიასავლეთ საქართველოს დროშა (13–14 სს.)
- შიაშნა 196
- შიაშნა 196
- შიეზისი 196
- შიენთი 196
- შივარი 196
- შიღ ქართველთა საფლავები 280
- ჟამონენილი ქართველები 282
- შტეფები 280
- მინდანები 281
- შიღ ქართველთა ხელწერა 271
- შიიდი სახელმწიფო გერბი 76
- შიიდი ქართველები 256, 262
- შიმანისის ეპარქია 100
- შიოლი 196
- შიროშა 196
- შიროშა 64
- შიუგლუგი 196
- შიღესასწაულები 62

ჩ

- ჩეგენი მხანსერე 74
- ჩეგროპული დამლები 150
- ჩეკლესია-მონასტრები 102
- ჩეკლესიის ეპარქიები და მღვდელმთავრები 99
- ჩეგლემები 198
- ჩეგაგომენები 50
- ჩეგელესეული გერბი 71
- ჩერთიანი საქართველო (X-XI სს.) 205
- ჩეგონულ-შემოკრატიული პარტიის დროშა 66
- ჩეგონულ-შემოკრატიული პარტიის დროშა 66
- ჩეგონული ჟვარდიის დროშა 65
- ჩეგონული ჟვარდიის დროშა 65

ჩ

- ჩადა 196
- ჩადა, ვადანი 196
- ჩახანა 196
- ჩახანისა და ჰაღდათის ეპარქია 100
- ჩარდობისა 50
- ჩარზი 196
- ჩარზი 196
- ჩაშლი 196
- ჩახტანგ VI-ს დროშა 64
- ჩახტანგ მეექვსე 22, 23
- ჩახტანგისეული „ჩეფხისტყაოსანი“ 33
- ჩახტანგისეული გერბი 71
- ჩერცხლის კრიზისის“ დასასრული. მონღოლური „საოკუპაციო“ სერიები და კირიმანეული თეთრი (XIII ს.) 208
- „ჩეფხისტყაოსნის“ ილუსტრაციები 299
- „ჩეფხისტყაოსნის“ პირველი გამოცემა 22

ხ

- ხამბულაკი 196
- ხარადი 196
- ხარადხანა 196
- ხარნიში 196
- ხემო სვანეთ-ღუგხაზეთის ეკლესიამონასტრები 105
- ხრო 196
- ხუგდიდისა და ცაიშის ეპარქია 100
- ხუმბა 196
- ხურგნანთა 196
- ხუფანი 196
- ხუჩი 196

ც

- ცავედაცვის მინისტრის სეფედროშა 65
- ცავსართები და ბოლოსართები 131
- ცავსართები და ბოლოსართები 33
- ცალქანი 196
- ცამარ ღბაკელია, 1936 წ. 306
- ცანამედროვე საქართველო 65
- ცანამედროვე საქართველოს ორდენები და მედელები 136
- ცასა 196
- ცხილისი 294
- ცხილისის გერბი 74
- ცხილისის დროშა 66
- ცხილისის ზარაფხანის დამღები (19 ს. პირველი ნახევარი) 153
- ცხილისის ტაძრები 107
- ცხილისში ნაჭედ იარაღზე გამოსახული სინჯის დამღები (1845-1917 წწ.) 153
- ციანეთისა და ფშავ-ყვესურეთის ეპარქია 100
- ციბისა 50
- ციორი 196
- ციორისანი 196

- ციოფი 196
- ციოფის წამალი 196
- ციოფის ხე 196
- ციოფრა 196
- ციოფხანა 196
- ციოქალდო 196
- ციუმანი, აბაზი, შაური და ჟრეკლე II-ის „სირმა აბაზი“ (XVI-XVIII სს.) 216

ცი

- ციცილი 29
- ციოხე შარღემანი 74
- ცირადი 196
- ცირადი წიგნების ილუსტრაციებში 194
- ციბერის სამეფო (ძვ. წ. III-ახ. წ. IV სს.) 201
- ციგრიკა 50
- ციერუსალიმის მხიდა ჰერის მონასტერი 113
- ციმერეთის დროშა 64
- ციჰან შარვენგელფერდი 22
- ცირაკლი ციოძე, 1936 წ. 302
- ცისარი 196
- ცისროსანი 196
- ციტორიული ჩანახატები 227

ცი

- ციპარჭი 196
- ციჟი 196
- ციჟი 196
- ციხეთის და შერეთის ეკლესია-მონასტრები 103
- ციხეთის დროშა 64
- ციხეთის სამეფოს გერბი 71
- ციდლის ორნამენტული ფერწერა 127
- ციტი 196
- ცივერთხი 196
- ცივესი 196
- ციხენი 196
- ცილავიატურის გაწყობის სქემა მხედრული ასოების ასაკრეფად 42
- ცილავიატურის გაწყობის სქემა ნუსხური ასოების ასაკრეფად 43
- ცილხეთი ელინისტურ ხანაში (ძვ. წ. IV-I სს.) 199
- ცილხური თეთრი (ძვ. წ. VI-III სს.) 199
- ციომბალი 196
- ციონა 196
- ციონდახი 196
- ციონსერვატიული პარტიის დროშა 67
- ციოტა 196

ხ

- ხაგამი 196
- ხავარიში 196
- ხათინურ-ქართულ შრიფტების იდენტურობა 48, 49

- ხახვარი 196
- ხახტი 196
- ხეკური 196
- ხეგბორისტული პარტიის დროშა 67
- ხეობოლდ ჰაბენბერგი 69
- ხიშანი 196
- ხოდსატყორცნი 196

ხ

- ხადლის ქვა (ცხილისის სიონი) 79
- ხაზარა 196
- ხაზრაკი 196
- ხათარა 196
- ხათარახი 196
- ხამუკა ჩავაქარაშვილი, 1646 წ. 299
- ხანგლისისა და ჩალკის ეპარქია 100
- ხაომრაობა „ხმარას“ დროშა 67
- ხაჟარა 196
- ხარგვეთისა და ცბისის ეპარქია 100
- ხარი ღროსე 23,24
- ხარიალისა 50
- ხარტივი გერბი 76
- ხარტივი და ლაკონიური გერბების მაგალითები 76
- ხასრა 196
- ხაქს ჩილკეს ნახატები (19 საუკუნის დასასრული) 192
- ხაქს ჩილკეს ნახატები (19 საუკუნის დასასრული) 286
- ხაშიკური 196
- ხაჭახელა 196
- ხახვილი 196
- ხახვილი 196
- ხახვილი 197
- ხახვილოსანი 196
- ხეაბჯრე 196
- ხეიარაღე - ხეომრები 190
- ხეომრის აღჭურვილობა 177
- ხესაზღვრე ძალების დროშა 66
- ხესაზღვრე ძალების საზღვაო ნაწილები 66
- ხესაზღვრე ძალების სამხარეო სამმართველოების დროშები 66
- ხესაზღვრე ძალების სარდლის დროშა 66
- ხესაზღვრე ძალების საჰაერო ნაწილები 66
- ხესაზღვრე ძალების სპეც. ქვეყანა-ნაყოფები (რეფერენსები) 66
- ხესაჭურველი 196
- ხესტიისა და ხემო სვანეთის ეპარქია 100
- ხეშუბარი 196
- ხეშურდულე 196
- ხეხმლე 196
- ხეველი 196
- ხთავარსარდლის სეფედროშა 65

მთავრული 37
 მთავრული 48, 49
 მთავრულ-მცირე მთავრული 45, 46
 მთავრულ-მხედრული 45, 46
 მთავრულ-ნუსხური 45, 46
 მთიანეთის ეკლესია-მონასტრები 104
 მთოფე 196
 მიკლოშ როტფალუშ ღიში 22
 მირკანი 50
 მიქელ შოდრეკილი 29
 მიხაელ ოშტანოვიჩი 22, 23
 მიხაილ ზალახი 22
 მიხაილ ზრუბელის ნახატი (19 საუკუნის 80-ანი წლები) 287
 მიხაე ზიჩი, 1889 წ. 299
 მოზაიკური წერწერა შალესტინის მონასტრის მონასტერში 13
 მონეტები 221
 „მოქვის სახარება“ 29
 „მოქვის სახარება“ 29
 მუზარადი 196
 მშვილდები 174
 მცირე გერბი 76
 მცირე მთავრული 47
 მცირე მთავრული 48, 49
 მცხეთა-მთილისის ეპარქია 99
 მცხეთის ეკლესია-მონასტრები 103
 „მცხეთის ფსალმუნი“. 33
 მცხეთის ჰერბის კედელზე ამოკვეთილი ჯვარი 69
 მხატვარ გეორგი შორშელტის ნახატები (19 საუკუნის 40-იანი წლები) 192
 მხატვრული საწყისი ასოები შუა-საუკუნოვან ქართულ ხელნაწერებიდან 29
 მხედრული 37
 მხედრული 47
 მხედრული 48, 49

ნ

ნაკურთხეული 197
 ნეკრესის სტელა 13
 ნეკრესისა და შერეთის ეპარქია 100
 ნიკიფორე ორბახი 20, 27
 ნიკოლა ჟიტცენი 22, 24
 ნიკოლოზ ორბახიძე-ნიკოლოზაშვილი 20
 ნიკორწმინდის ეპარქია 100
 ნინოს ჯვარი 67
 ნინოწმინდისა და სავარეჯოს ეპარქია 100
 ნიქოზისა და ცხინვალის ეპარქია 100
 ნუმისმატიკის „სპილენძის ხანა“ საქართველოში (XII ს.) 206
 ნუსხური 37
 ნუსხური 47

ნუსხური 48, 49
 ნუსხურის და მხედრულის ერთდროული ხმარების მაგალითი 49

ო

ოდიშის დროშა 64
 ოგესეთის დროშა 64
 „ოთხთავი“ 29
 ორდენები 135

პ

პორტუგალიის გერბი 74
 პეტრიწონის ქართველთა სავანე ღულგარეთში 114
 შირველი ქართული ნახევრი წიგნი 20
 შირველი ქართული სასტამბო შრიფტი 20
 შირველი ქართულწარწერიანი მონეტები (IV-VI სს.) 203
 პოლიტიკური პარტიები 66

ჟ

ჟანის დროშა 64
 ჟაჭა-ზენხუმი-სვანეთის ეკლესია-მონასტრები 105
 ჟომის შაპი 20
 ჟუსთავისა და ჟარნეულის ეპარქია 100

ს

საბარკული 196
 „საგალობელთა კრებული“ 29
 საერთაშორისო კალენდარი 54
 საერთო სახელმწიფო ქართული ენის შემოღება 62
 საერთო სახელმწიფო ქართული ენის შემოღების 2300 წლისთავი 63
 სახეიმო დღეები 62
 სათითენი 171
 სათხელი 196
 საინვესტიციო მონეტები 223
 საკუთრივ კლავიატურის სახეობები 44
 სამეგრელო-ჟურია-ზგარის ეკლესია-მონასტრები 106
 სამეფო ჯვართიან-შავითიანი დროშა 64
 სამთავისისა და ჟორის ეპარქია 101
 სამკლავე (სამკლავური) 196
 სამკლავე ნიშნები 139
 «სამოციქულო» 22
 სამსჯავლი, რომლითაც ჯვარზე მიალურსმნეს ჟრისტე 80
 სამცხე-საათაბაგოს დროშა 64
 სამხარდილი 196
 სამხედრო საზღვაო ძალების ნაწილები 65
 სამხედრო საზღვაო ძალების დროშა 65

სამხედრო საჰაერო ძალების დროშა 65
 სამხედრო საჰაერო ძალების ნაწილები 65
 სამხედრო სიმბოლიკა 137
 სამხედრო წოდებები 141
 „სამხვთო და სამღვდლო სახარება“ 23
 საფუძვლიანი მონეტები 222
 სარწმუნოება 67
 სარწმუნისი 50
 სასტრიქონო 37
 სასხლევი 196
 სატეკვარი 196
 საფუხრები 196
 საქართველო შუსეთის ბატონობის დროს (1801-1918 წწ.) 217
 საქართველო შუსეთის კომუნისტების ბატონობის დროს (1921-1989 წწ.) 65
 საქართველო ფერწერაში 296
 საქართველო შუა საუკუნეებში (12-17 სს.) 64
 საქართველო შუა საუკუნეებში (12-17 სს.) 71
 საქართველო ძველ ფოტოსურათებზე 297
 საქართველოს ახალი გერბი 74
 საქართველოს ახალი დროშა 67
 საქართველოს დამოუკიდებლობის აღდგენა 62
 საქართველოს შემოკრებილი ტექსტობლიკა (1918-1921 წწ.) 65
 საქართველოს დროშა (12-15 სს.) 64
 საქართველოს ეკლესია-მონასტრები 103
 საქართველოს ჟროვნული დროშა 76
 საქართველოს ღათოლიკოს-შატრიარქები 261
 საქართველოს მეფეები 256
 საქართველოს მცირე გერბი 74
 საქართველოს ნაციონალისტთა პარტიის დროშა 67
 საქართველოს რუკები 230
 საქართველოს სამოციქულო ჟკლესიის დროშა 65
 საქართველოს სახელმწიფო დროშა 76
 საქართველოს ფულის ნიშნები 199
 საქართველოს ჟეარაღებული ძალები 138
 საქართველოში ნაჭედი ხმლების დამღები 151
 საშარი 196
 საშრიფტო გარნიტური 47
 საწყისი ასო 29
 საწყისი ასოების ნიმუშები 31, 32
 «სახარება» 22, 23

„სახარება მარკოზისი. ძაღვი პირველი“ 23
 სახმელეთო ჰარების დროშა 65
 სენაკისა და ხხორთწყუს ეპარქია 101
 სერგო ჟობულაძე, 1937 წ. 304
 სეფკა 196
 სვანეთის დროშა 64
 სვეტიცხოველი (მცხეთა) 79
 სთვლისა 50
 სიათა 196
 სიწმინდეები 79
 სპორტული ფედერაციები და კლუბები 308
 სრულიად ქართული სახელმწიფო დამწერლობის შემოღება 62
 სრულიად ქართული სახელმწიფო დამწერლობის შემოღების 2300 წლისთავი 63
 სტელა ბოლნური ჯვრით 69
 სტეფანიშვილი 22
 სტეფანო შაოლინი 20, 27
 სტეფანწმინდისა და ჰევის ეპარქია 101
 სურწყუნისი 50
 „სწავლა თუ ვითარ მართებს მოძღვარს სწავლება მოწაფისა“ 23
 „სვინაქსარი“ 29, 33
 სხალთის ეპარქია 101

რ

რაბარი, რაბარძენი 196
 რალი 196
 რაო-ღლარჯეთის ეკლესია-მონასტრები 112
 რარანტი 196
 რირისკინი 50
 რირისსღენი 50
 რეიბულისა და ტერჯოლის ეპარქია 101

ო

ოვადო ხმლები 153
 ო.ჩ.ჩ.ო.შ-ის სასვენი ნიშნები, ციფრები და ლათინური ასოები 38, 39
 ო.ჩ.ჩ.ო.შ-ის ქართული დიაპაზონი 37, 38, 39
 ორბნისისა და შუისის ეპარქია 101
 ორთიერთ გადასვლის წესები წელიწადის გამოთვლისას 50

ფ

ფარები 169
 ფარი 196
 ფარნავაზ მეფე 13
 ფარნავაზი 62
 ფაილა 196
 ფოთისა და ღობის ეპარქია 101
 ფოტოგრაფ მ. ზ. ჩიკიტინის სურათები. 1881 წ. 290

ფოტოგრაფ მ. ზრმაკოვის სურათები. (20 საუკუნის დასაწყისი) 297
 ფოტოგრაფ მ. ორდენის სურათები. 1897 წ. 290
 ფრანგული 196
 ფრანცისკო-მარია მთაწიო 20, 21
 ფხა 196

ქ

ქალაქების სიმბოლიკა 66
 ქართველ თავად-აზნაურთა საგვარეულო გერბები 71
 – ზბაშიძეები 71
 – ზვიაშვილები 71
 – ზმილავრები 71
 – ზმირაჯიბები 71
 – ზნდრონიკაშვილები 71
 – ზნჩაბაძეები 71
 – ზრავის ურისთავები 71
 – ჯაგრატიონ-ჯაბადიშვილები 71
 – ჯაგრატიონ-შავითაშვილები 71
 – ჯაგრატიონ-მუხრანელები 72
 – ჯეგთაბეგაშვილები 72
 – ჯედევანიშვილები 72
 – ჯელოვანები 72
 – ჯურიელები 72
 – ჯურიის ურისთავები 72
 – შადიანები 72
 – შაქთაქიშვილები 72
 – შაუმანიშვილები 72
 – შურქესტანიშვილები 72
 – შაღალაშვილები 72
 – შელიქიშვილები 72
 – შხეიძეები 72
 – ორბელიანები 72
 – ფალავანდიშვილები 72
 – ფხნის ურისთავები 72
 – ფიფიანები 72
 – შალიკაშვილები 72
 – შარვაშიძეები 72
 – ხოლოყაშვილები 72
 – ხხეიძეები 72
 – შავჭავჭავაძეები 72
 – შყონიები 72
 – შრავანიშვილები 72
 – შრავანიშვილები 72
 – შრელები 72
 ქართველ მრადიციონლისტთა ზავშირის დროშა 66
 ქართველები 287
 ქართველი წმინდანები 82
 ქართლის და იმერეთის ეკლესიამონასტრები 104
 ქართლის დროშა 64
 ქართლის სამეფოს გერბი 71
 ქართული ანბანი 14
 ქართული ანბანი 25, 26
 ქართული ანბანი 37
 „ქართული ანბანი ლოცვებითურთ“ 20, 21
 ქართული ანბანური დამწერლობის შექმნა 62

ქართული ასოების განვითარება 15
 ქართული ასოების სახეობები 37
 ქართული ასომთავრული 76
 ქართული ასომთავრულის ნიმუშები 16, 17
 ქართული მხალი მელი 50
 ქართული გვირგვინი 76
 „ქართული გრამატიკა“ 20, 21, 22
 ქართული დამწერლობა 13
 ქართული დამწერლობის უძველესი ძეგლები 13
 ქართული დამწერლობის შექმნის 2425 წლისთავი 63
 ქართული ეკლესიის ავტოკეფალიის აღდგენა 62
 ქართული ეკლესიის ავტოკეფალიის აღდგენის 100 წლისთავი 63
 ქართული ეკლესიის დღესასწაული 62
 ქართული ეკლესიის მიერ ავტოკეფალიის მიღება 62
 ქართული ეკლესიის მიერ ავტოკეფალიის მიღების 1550 წლისთავი 63
 ქართული ენის და დამწერლობის დღესასწაული 62
 ქართული ეროვნული დამოუკიდებელი სახელმწიფოს დასაბამი 62
 ქართული ეროვნული დამოუკიდებელი სახელმწიფოს შექმნის 2320 წლისთავი 63
 ქართული ეროვნული კალენდარი 50
 ქართული ეროვნული წელთაღრიცხვის შემოღება 62
 ქართული ეროვნული წელთაღრიცხვის შემოღების 2300 წლისთავი 63
 ქართული იარაღი 145
 ქართული კალენდარი 55
 ქართული კლავიატურა 37
 ქართული კლავიატურა 44
 ქართული კლავიატურის უნივერსალური ვაწყობა ნუსხურის ასოების ასაკრეფად 41
 ქართული კლავიატურის უნივერსალური ვაწყობა მხედრული ასოების ასაკრეფად 40
 ქართული მხედრულის ნიმუშები 18, 19
 ქართული ნუსხურის ნიმუშები 17, 18
 ქართული ოქრომჭედლობა 128
 ქართული საკრავები 293
 ქართული სასულიერო კერები მცხეთისა 114
 ქართული სახელმწიფოებრიობის დღესასწაული 62
 ქართული სახელმწიფოს დამოუკიდებლობის აღდგენის 100 წლისთავი 63
 ქართული ტიპები 284

ქართული შრიფტის სახეობები 24
 ქართული წარმართული კალენდრის შექმნა 62
 ქართული წარმართული კალენდრის შექმნის 2425 წლისთავი 63
 ქართული წელთაღრიცხვის დღესასწაული 62
 ქართული წიგნის მოკაზმულობა 29
 ქართული ხუროთმოძღვრების ძეგლები 102
 ქართული ჯარი 142
 ქართულ-ინგლისური კლავიატურა 44
 ქართულ-ინგლისურ-რუსული კლავიატურა 44
 „ქართულ-იტალიური ლექსიკონი“ 20, 21, 27
 ჟიბური 196
 ჟვანჯირი 196
 ჟველითობისა 50
 ჟიბურჯი 196
 ჟორნიკონული ერა 50
 ჟორნიკონული წლის გამოთვლა 50
 ჟრისტიანობის სახელმწიფო რელიგიად გამოცხადება 62
 ჟრისტიანობის სახელმწიფო რელიგიად გამოცხადების 1700 წლისთავი 63
 ჟსოვილწერა 23
 ჟსოვილწერის ნიმუშები 23
 ჟუთაის-ჟაენათის ეპარქია 101

ი
 ივთისმშობლის კვართი (ხუგდიდი) 79
 იინწი 196

ყ
 ყირიმი 196
 ყუა 196

ყ
 ყვერთებული (საერთაშორისო-ქართული) კალენდარი 56, 58
 ყვერთებული (ქართულ-საერთაშორისო) კალენდარი 57, 60
 ყემოქმედის ეპარქია 101
 ყეარაღებული ძალების ბრიგადის დროშა 65
 ყეარაღებული ძალების დროშა 65
 ყიომღვიმის სახარება. 33
 ყირვანის დროშა 64
 ყირვანული თანგები და ვენეციური ოქროს დუკატები საქართველოს ფულად ბაზარზე (XV ს.) 214

ყუასაუკუნეების ქართველი მეომრები 194
 ყუბის წვერები 173

ხ
 ხაბალახი 196
 ხაფხუტი 196
 ხაჩქანი 196
 ხაჩქანი, სამკლავები, ჯაჭვის პერანგი 175
 ხელთი 196
 ხვენი წინაპრები 290
 ხუქურთმები 123
 ხუქურთმები და წარწერები ქართულ იარაღზე 179

ც
 ცაგერისა და ხენტეხის ეპარქია 101
 ცეცხლსასროლი იარაღი 185
 ციღვი 197
 ცულეები 172
 ცხუმ-აფხაზეთის ეპარქია 101

ძ
 ძეგლივი 196

რ
 „რეგნი რეობილსიტყვაობა“ 23
 „რეგნის მოკაზმვის ნიმუშები“ 33, 34
 რილენისა და შუშეთის ეპარქია 101
 რმ. ხეობოლდის ჯვარი 69
 რმიდა ჟასილისკოს საფლავი (ჟომანი) 80
 რმიდა ჟილია ტეზბიტელის ხალენი. (სვეტიცხოველი) 79
 „რმინდა ჟფთვიმეს თქმულეები“. 29
 რმიდა ჟთანე ოქროპირის სარკოფაგი. (ჟომანი) 80
 რმიდა ჟოსებ ჟლავერდელის საფლავი (ჟლავერდი) 80
 რმიდა ჟოციქულ ჟატათას საფლავი (ჟონიო) 79
 რმიდა ჟეოფიტე ორბნელის წმიდანაწილი 79
 რმიდა ჟინოს საფლავი (ჟოდბე) 79
 რმიდა ჟინოს საფლავი (ჟოდბე) 79
 რმიდა ჟინოს წყარო (ჟოდბე) 79
 რმიდა ჟინოს წყარო (ჟოდბე) 79
 რმიდა ჟიროს ჟრეთელისსაფლავი 80
 რმინდა ჟნტონ ჟარტყოფელის საფლავი (ჟარტყოფი) 79
 რმინდა ჟეობოლდი 69

რმინდა ჟოციქელთსწორი ჟინო (275–332 წწ.) 81
 რმინდა ჟინოს ჟვარი 70
 „რეობილსიტყვაობა“ 23, 24

ს
 სიათურისა და სანხერის ეპარქია 101
 სოლაური 197
 სეონდიდის ეპარქია 101

ჟ
 ჟანჯალი 196
 ჟანჯალი 197
 ჟანჯლები 160
 ჟარჩა 196
 ჟატები 81
 ჟახელის ივთისმშობლის ხატი (ჟბილისი) 79
 ჟეესურული ხმლები 155
 ჟეზე კვეთილი ხუქურთმა 128
 ჟელმოწერები 271
 – ჟამოწენილი ადამიანების 271
 – ჟათოლიკოს-ჟატრიარქების 271
 – ჟეფეების 271
 ჟელნაწერი 48, 49
 ჟელნაწერი მთავრული ასოები 27
 ჟელნაწერი მხედრული ასოები 28
 ჟელნაწერი ნუსხური ასოები 28
 ჟელნაწერი წიგნები 116
 ჟელწერები 272
 ჟეტარი 196
 ჟვეულწერა 24
 ჟვეულწერის ნიმუშები 24
 ჟვეწი 197
 ჟიბი 197
 ჟირიმი 196
 ჟმალი 197
 ჟმლის პირი 196
 ჟონისა და სამტრედიის ეპარქია 101
 ჟრმალი, ხმალი 197
 ჟუროთმოძღვრება 119

რ
 რავარდენი 196
 რავარდენი 197
 რვარი ვაზისა (ჟბილისის სიონი) 79
 რვარი შატისონი (სვეტიცხოველი) 79

ქართულის მარცხენი

ქართული მარცხენი

ქართული ანბანი 14, 37
 ქართული ასოების განვითარება 15
 ქართული ასომთავრულის ნიმუშები 16, 17
 ქართული ნუსხურის ნიმუშები 17, 18
 ქართული მხედრულის ნიმუშები 18, 19
 ქართული შრიფტის სახეობები 24
 ქართული ანბანი 25
 სწავის ასოების ნიმუშები 31, 32
 ქართული ასოების სახეობები 37
 ონიკონის ქართული დიაპაზონი 37, 38, 39
 ონიკონის სასვენი ნიშნები, ციფრები და ლათინური ასოები 38, 39
 მთავრულ-მცირე მთავრული 45, 46
 მთავრულ-ნუსხური 45, 46
 მთავრულ-მხედრული 45, 46
 საშრიფტო გარნიტური 47

ხათინურ-ქართულ შრიფტების იდენტურობა 48
 ხათინურ-ქართულ შრიფტების იდენტურობა 49
 ხათინური და ქართული მცირე მთავრულები 49
 ხუსხურის და მხედრულის ერთდროული ხმარების მაგალითი 49
 ჩელიწადის თვეები 50
 ჯადასვლა საერთაშორისო კალენდრიდან ქართულზე 50
 ჯადასვლა ქართულ კალენდრიდან საერთაშორისოზე 50
 ჟორნიკონული წლის გამოთვლა 50
 ჯადასვლა საერთაშორისო კალენდრიდან ქართულზე (ნაკიანი წელიწადი) 52
 ჯადასვლა ქართულ კალენდრიდან საერთაშორისოზე (უნაკო წელიწადი) 52

ჯადასვლა ქართულ კალენდრიდან საერთაშორისოზე (უნაკო წელიწადი) 53
 ჯადასვლა ქართულ კალენდრიდან საერთაშორისოზე (ნაკიანი წელიწადი) 53
 საერთაშორისო კალენდარი 54
 ქართული კალენდარი 55
 შერთებული (საერთაშორისო-ქართული) კალენდარი 56
 შერთებული (ქართულ-საერთაშორისო) კალენდარი 57
 მნიშვნელოვან მოვლენათა ქრონოლოგია 62
 სახეიმო დღეები 62
 მხალი დღესასწაულები 63
 მახლობელი საფუბილეო წლები 63
 ჟერმახტის ქართული ჟეგონის შემადგენლობა 144
 ჟერმახტის ქართული ჟეგონის საბრძოლო გზა 144

ლუსტრაციების მაჩვენებელი

საქართველოს მართლმადიდებელი ეკლესიის მართლმადიდებელი

საქართველოს მართლმადიდებელი ეკლესიის მართლმადიდებელი

ქართული დამწერლობა

ჩრმაზის ლანგარის ინიციალები 13
 ჩრმაზის სტელის ვენზელი 13
 ჩეკრესის სტელა 13
 შავათის სტელ 13
 შოზაიკური წერწერა სალესტინის
 ჩმინდა ჩეოლორეს მონასტერში 13
 შოზაიკური წერწერები სალესტინის
 ჩმინდა ჩეოლორეს მონასტერში 13
 ჭოლნისის სიონი 13
 ჭოლნისის სიონი 13
 შოზაიკური წერწერა სალესტინის
 ჩმინდა ჩეოლორეს მონასტერში 13
 სტეფანო საოლინის და ჩიკიფორე
 ირბახის პირველი ქართული სასტამბო
 შრიფტი 20
 პირველი ქართული ნაბეჭდი წიგნი:
 სტეფანო საოლინი, ჩიკიფორე
 ირბახი „ქართულ-იტალიური
 ლექსიკონი“ 20
 ჭრანცისკო-შარია შაჯიო. „ქართული
 გრამატიკა“ 20
 „ქართულ-იტალიური ლექსიკონი“
 20

„ქართული ანბანი ლოცვებითურთ“
 21
 ჭრანცისკო-შარია შაჯიო. „ქართული
 გრამატიკა“ 21
 ჭრანცისკო-შარია შაჯიო. „ქართული
 გრამატიკა“ 22
 ჭრანცისკო-შარია შაჯიო. „ქართული
 გრამატიკა“ 22
 შიკლოშ ჩოტფალუშ ჩიშის მიერ
 დამზადებული ქართული შრიფტი 22
 ჩრჩილ მეფის მიერ შოსკოვში გა-
 მოცემული „შავთინი“ 22
 შიხაელ იშტვანოვიჩის სასტამბო
 შრიფტი 23
 საქართველოში გამოცემული პირ-
 ველი ნაბეჭდი წიგნი „სახარება“
 23
 შიფეე ჭახტანგ მეექვსე. „სახარე-
 ბის“ თავფურცელი 23
 ჭაგრატიონების გერბი. „სახარე-
 ბის“ თავფურცელი 23
 „სწავლა თუ ვითარ მართებს მოძლ-
 ვარსა სწავლება მოწაფისა“ 23
 „სამხვთო და სამღვდლო სახარე-
 ბა“ 23

„სახარება შარკოხისი. შავი პირ-
 ველი“ 23
 „ჩიგნი ჩეობილსიტყვაობა“ 23
 „ჩეობილსიტყვაობა“ 23
 ჩრჩილ მეფის ხელმოწერა მისი წე-
 რილიდან ჩმსტნრდამის ბურგო-
 მისტრ ჩიკოლა ჩიტცენისადმი 24
 ჩნტონ ჭაგრატიონის „ჩეობილსიტ-
 ყვაობის“ გადამწერის შავით
 შექტორ ჩლექსიძის ხელმოწერა 24
 შარი ჭროსეს ხელმოწერა 24
 შხედრული ასოების ელემენტების
 მოხაზვის თანმიმდევრობა და მი-
 მართულება. პირველ ქართულ ნა-
 ბეჭდ წიგნიდან 27
 ჩელნაწერი მთავრული ასოების
 ელემენტების მოხაზვის თანმიმ-
 დევრობა და მიმართულება 27
 ჩელნაწერი ნუსხური ასოების ელე-
 მენტების მოხაზვის თანმიმდევ-
 რობა და მიმართულება 27
 ჩელნაწერი მხედრული ასოების
 ელემენტების მოხაზვის თანმიმ-
 დევრობა და მიმართულება 27

ქართული წიგნის მოკაზმულობა

საწყისი ასოს ნიმუში 29
 „ჩრიგოლ იგოთისმეტყველის თქმუ-
 ლებანი“ 29
 „ჩმინდა იგოთიმეს თქმულებები“ 29
 „ოთხთავი“ 29
 ჩელნაწერი 29
 საწყისი ასოები. „სვინაქსარი“ 29
 „შოქვის სახარება“ 29
 შიქელ შოდრეკილი. „საგალობელ-
 თა კრებული“ 29
 „შოქვის სახარება“ 29
 შავსართი. „შცხეთის ფსალმუნი“
 33

შავსართი. სვინაქსარი 33
 შავსართები. ჩელნაწერი 33
 შავსართი. სვინაქსარი 33
 შავსართი. სსტრონრომიული
 ტრაქტატი 33
 შავსართი. შიომღვიმის სახარება
 33
 შავსართი. ჩელნაწერი 33
 შავსართები ჩახტანგისეულ
 „ჩეფხისტყაოსნის“ გამოცემიდან
 33
 შავსართები ჩახტანგისეულ „ჩეფ-
 ხისტყაოსნის“ გამოცემიდან 33

შავსართები. ჩელნაწერი 33
 შავსართები. „ჩიგნის მოკაზმვის
 ნიმუშები“ 33
 შავსართები. „ჩიგნის მოკაზმვის
 ნიმუშები“ 33
 შავსართები. „ჩიგნის მოკაზმვის
 ნიმუშები“ 33
 ჩელნაწერის შექეულობა. „ჩიგნის
 მოკაზმვის ნიმუშები“ 34

ქართული კლავიატურა

ქართული კლავიატურის უნივერ-
 სალური გაწყობა მხედრული ასო-
 ების ასაკრეფად 40
 ქართული კლავიატურის უნივერ-
 სალური გაწყობა ნუსხური ასოე-
 ბის ასაკრეფად 41

ღლავიატურის გაწყობის სქემა
 მხედრული ასოების ასაკრეფად 42
 ღლავიატურის გაწყობის სქემა ნუს-
 ხური ასოების ასაკრეფად 43
 ქართული კლავიატურა 44

ქართულ-ინგლისური კლავიატურა
 44
 ქართულ-ინგლისურ-რუსული
 კლავიატურა

შედეგები

ქართლის სამეფოს გერბი 71
 ნახეთის სამეფოს გერბი 71
 ერეკლესული გერბი 71
 ზახტანგისული გერბი 71
 ღაგრათიონების გერბი 71
 ღაგრათიონები 71
 ღაგრათიონები 71
 ღაგრათიონები 71
 ღბაშიძეები 71
 ღგიაშვილები 71
 ღმელახვერები 71
 ღმირაჯიბები 71
 ღნდრონიკაშვილები 71
 ღნჩაბაძეები 71
 ღნჩაბაძეები 71
 ღრაგვის ღრისთავეები 71
 ღვარათიონ-ღაბადიშები 71
 ღვარათიონ-ღავითაშვილები 71
 ღვარათიონ-ღუხრანელები 72
 ღვეთაბეგაშვილები 72
 ღედევანიშვილები 72
 ღელოვანები 72
 ღურიელეები 72
 ღურის ღრისთავეები 72
 ღადიანები 72
 ღადიანები 72
 ღაქთაქიშვილები 72
 ღუმანიშვილები 72
 ღურქესტანიშვილები 72
 ღაღალაშვილები 72
 ღელიქიშვილები 72
 ღხეიძეები 72
 ორბელიანები 72
 ოლაგანდიშვილები 72
 ოსნის ღრისთავეები 72
 ოფიანები 72
 ოალიკაშვილები 72
 ოარვაშიძეები 72
 ოლოყაშვილები 72
 ოხეიძეები 72
 ოავჯავაძეები 72
 ოყონიები 72

ჰავახიშვილები 72
 ჰავახიშვილები 72
 ჰაყელეები 72
 საქართველო-ღმერთის გუბერნია 72
 ობილისის გუბერნია 72
 ოუთაისის გუბერნია 72
 სამეგრელო 72
 ობილისი 72
 ობილისი 73
 ოუთაისი 73
 ოუთაისი 73
 ოორი 73
 ოორი 73
 ოელავი 73
 ოელავი 73
 ოხალციხე 73
 ოხალქალაქი 73
 ოინალი 73
 ოუშეთი 73
 ოზურგეთი 73
 ოორაპანი 73
 ონი 73
 ოთი 73
 ოათუმი 73
 ოათუმი 73
 საქართველოს გერბი 73
 საქ. შემ. სესპ. მთავრობის ბეჭედი 73
 ოსსსს გერბი 73
 ოსსსს გერბი 73
 საქართველოს გერბი 74
 საქართველოს გერბი 74
 საქართველოს სამოციქულო ოკლესიის გერბი 74
 საქართველოს მცირე გერბი 74
 ობილისის გერბი 74
 საქართველოს გერბი (პროექტი) 75
 საქართველოს გერბი (პროექტი) 75
 საქართველოს გერბი (პროექტი) 75
 ოულგარეთის გერბი 75
 ოუსეთის გერბი 75

ორლანდიის 76
 ოკრაინის 76
 ოვედცარიის 76
 ოაპონიის 76
 ოიბანის 76
 ოვარათიონების გერბი 76
 ოვარათიონების გერბი 76
 ოვარათიონების გერბი 76
 ოართული ასომთავრული 76
 ოართული გვირგვინი 76
 ომინდა ოინოს ჯვარი 76
 ოარიანტი № 1. შარტივი გერბი 76
 ოარიანტი № 2. შცირე გერბი 76
 ოარიანტი № 3. შიდი სახელმწიფო გერბი 76
 საქართველოს სახელმწიფო დროშა 76
 საქართველოს ოროვნული დროშა 76
 საქართველოს ახალი გერბის ვარიანტები 77
 ოართული ასომთავრული 77
 ოართული გვირგვინი 77
 ომინდა ოინოს ჯვარი 77
 ოარიანტი № 1. შარტივი გერბი 77
 ოარიანტი № 2. შცირე გერბი 77
 ოარიანტი № 3. შიდი სახელმწიფო გერბი 77
 ოარიანტი № 1. შარტივი გერბი 77
 ოარიანტი № 2. შცირე გერბი 77
 ოარიანტი № 3. შიდი სახელმწიფო გერბი 77
 საქართველოს სახელმწიფო დროშა 78
 საქართველოს ოროვნული დროშა 78
 საქართველოს სახელმწიფო დროშა 78
 საქართველოს ოროვნული დროშა 78

სიწმინდეები

სვეტიცხოველი 79
 ივთისმშობლის კვართი 79
 ღნჩისხატი 79
 ჰვარი ვაზისა 79
 ჰვარი შატიოსანი 79
 ომიდა ოინოს საფლავი 79
 ომიდა ოინოს საფლავი 79
 ოაღლის ქვა 79
 ომიდა ოიოფიტე ორბნელის წმიდა ნაწილი 79

ომინდა ონტონ შარტიფელის საფლავი 79
 ომიდა ოლია ოეზბიტელის ხალენი 79
 ომიდა ოოციქულ შატათას საფლავი 79
 ომიდა ოინოს წყარო 79
 ომიდა ოინოს წყარო 79
 ოახულის ივთისმშობლის ხატი 79

სამსჯვალი, რომლითაც ჯვარზე მი-
 ალურსმნეს ორისტე 80
 ომიდა ოოსებ ოლავერდელის საფლავი 80
 ომიდა ოასილისკოს საფლავი 80
 ომიდა ოოანე ოქროპირის სარკოფა-
 გი 80
 ომიდა ოიროს ორეთელის საფლავი 80

ღატები

ღბო ობილელი 82
 შიო ოღვიძელი 82
 შავით ოღმაშენებელი 82

ღრსენ ივალთოელი 82
 ოფრემ შცირე 82
 ოოანე შინჭიშვილი 82

ოოანე შავთელი 82
 ორიგოლ ღაძთელი 82
 ღრსენ შიდი ღათალიკოსი 82

სეტრიონის მონასტრის საძვალე 114
ჰრივოლ ჰაკურიანის ძის ფრესკული გამოსახულება 114

სავარაუდოდ, ქართული ანბანის შემქმნელის ფრესკული გამოსახულება 114
იალიას ქართული მონასტერი 115

იალიას მონასტრის ასომთავრული წარწერები 115

ჰელნაწერი წიგნები

ძრავმენტი სახარებიდან. IV-V ს. ხელნაწერი (პალიმფესტი) 116
ჰანმეტი ლექციონარი, VII ს. 116
ჩდიშის ოთხთავი. 897 წ. ზუკა და იონე მახარებლები 116
ჰრუჭის I ოთხთავი. 936 წ. 116
ჰრუჭის I ოთხთავი. 936 წ. 116
მცირე იადგარი, 987 წ. 116
ჩლავერდის ოთხთავი. ჰადაწერილია შავ მთაზე სირიაში ჩალიპოსის ქართველთა ზაგრაში 1054 წ. 116
ჩლავერდის ოთხთავი 116
ჩლავერდის ოთხთავი 116
ჩლავერდის ოთხთავი. მათეს მახარებელი 116
ჰანის სახარება XI ს. 116
ჰანის სახარება XI ს. 116
ჰანის ოთხთავის მინიატურა. XI ს. იონე მეთისმეტყველი 116

ჩსტროლოგიურის ტრაქტატი, XI ს. 117
შიდი სვინაქსარი. ჰადაწერილია შავ მთაზე სირიაში სომანაწმინდის მონასტერში XI ს. 117
ჩთონის კრებული, 1074 წ. 117
შიალოგნი, XI ს. 117
ჰელათის ოთხთავი. XII ს. ზედრება 117
ოთხთავი. 11 ს. 117
ოთხთავი. 11 ს. 117
ჰელათის სახარება. ჰადაწერილია შავ მთაზე სირიაში XII ს. 117
ჰელათის ოთხთავი. 12 ს. 117
ჰელათის ოთხთავი. მათეს სახარების სატიტულო გვერდი 117
ჩნჩის სახარება. XII-XIII ს. შინაიტურები და ყდა შესრულებულია ჰეკა ოპიზარის მიერ 117
მთქვის ოთხთავი 117

სახარება, XII ს. 117
ძერისცვალეების მინიატურა ჰრუჭის II ოთხთავიდან. XII ს. 118
ოპიზის ოთხთავი. ჩთონის მთა. ზვერონის ბიბლიოთეკა 118
ჩყაროსთავის ოთხთავი 118
ძსალმუნი, XIII ს. 118
მთქვის სახარება. ჰადაწერილია მთქვის მონასტერში 1300 წ. 118
ჰმა-მამულის შეწირულობის წიგნი, XVI ს. 118
ჩმინდა სამების საკათედრო ტაძრის სახარება. (ყდა - ჰიორგი მულეშაური) 118
ზვერიის მმრთისმშობლის ხატის ტაძრის სახარება. (ყდა - ჰიორგი მულეშაური) 118

ჰუროთმოდერება

ჰელათი. ჩღმოსავლეთის ფასადი 119
ჰელათი. სამხრეთის ფასადი 119
ჰელათი.ი. შასავლეთის ფასადი 119
ჰელათი. ჩრდილოეთის ფასადი 119
სამთავისი. სამხრეთის ფასადი 119
ჰვათახევი. ჩღმოსავლეთის ფასადი 119
ჰეთანია. მეთისმშობლის ეკლესია 119
ჰეთანია. ჩღმოსავლეთის ფასადი 119
ჰეთანია. ჩღმოსავლეთის ფასადი 119
ჰეთანია. სამხრეთის ფასადი 119
ჰინწვისი. სამხრეთის ფასადი 119
ჩხტალა. შასავლეთის ფასადი 119
ძიტარეთი. ჩღმოსავლეთის ფასადი 119
ძიტარეთი. ჩრდილოეთის ფასადი 119
საფარა. შასავლეთის ფასადი 119
საფარა. სამხრეთის ფასადი 119
გაიში. ჩღმოსავლეთის ფასადი 119
გაიში. სამხრეთის ფასადი 119
გაიში. ჩღმოსავლეთის ფასადი 119
ჩნანური. ჩღმოსავლეთის ფასადი 120

ჩნანური. სამხრეთის ფასადი 120
ჰერგეტი. ჩღმოსავლეთის ფასადი 120
ჰერგეტი. სამხრეთის ფასადი 120
ჰერგეტი. შასავლეთის ფასადი 120
ზარგვისი. ჩღმოსავლეთის ფასადი 120
ჰიჭვინთა 120
სამთავრო. ჩღმოსავლეთის ფასადი 120
სამთავრო. სამხრეთის ფასადი 120
ჩიღვა. ჩღმოსავლეთის ფასადი 120
ჩიღვა. სამხრეთის ფასადი 120
ჩიღვა. შასავლეთის ფასადი 120
ჩიღვა. ჩრდილოეთის ფასადი 120
ზკორთა. სამხრეთის ფასადი 120
ზკორთა. შასავლეთის ფასადი 120
ზკორთა. ჩღმოსავლეთის ფასადი 120
ზკორთა. ჩრდილოეთის ფასადი 120
ჰურჯაანი. ჰველაწმინდის ეკლესია (VIII ს.). შასავლეთის ფასადი 120
ჰურჯაანი. ჰველაწმინდის ეკლესია (VIII ს.). ჩღმოსავლეთის ფასადი 120
მცხეთის ჰვარი 121
მცხეთის ჰვარი
მცხეთის ჰვარი. ჩღმოსავლეთის ფასადი 121

ჰაგრატის ტაძარი. ჩრდილო-აღმ. ფასადი 121
ჰაგრატის ტაძარი 121
ჩრომი (626 – 635 წწ.). ჩრდილო-აღმოსავლეთის ფასადი 121
ჩრომი. შასავლეთის ფასადი 121
ჩრომი. ჩღმოსავლეთის ფასადი 121
ჩრომი (626 – 635 წწ.) 121
ზაჩნაძიანი (IX ს.). ჩღმოსავლეთის ფასადი 121
ვაბენი 121
ვანა 121
ოშკი 121
ვაოსკარი 121
ძიტარეთი 121
ჩნჩისხატი 121
ზრემი 122
ზუდარეხი 122
მთქვი 122
მთქვი 122
გიხე-ქალაქი ოჯარმა (IV ს.) 122
საწნეხი. ჰარძია. (XIII ს.) 122
სახლი კოშკით სვანეთში 122
შარბაზი ჩღმოსავლეთ საქართველოში 122
სახლი შასავლეთ საქართველოში 122
მეგრული ფაცხა 122
ზალაქური სახლი ობილისში 122

ივთისმშოდლის ხატის ჩარჩოს ფრაგმენტი. ჟერცხლი. ჟაიხოს-რო ზალიაშვილის ნახელავი. ჟა-ნი 129

ივთისმშოდლის ხატის ჩარჩოს ფრაგმენტი. ჟერცხლი. ჟაიხოს-რო ზალიაშვილის ნახელავი. ჟა-ნი 129

იონან ჩათლისმცემლის ხატის დეკორი. ჩარჩოს ქვედა ნაწილები. ჟერცხლი მოთქროვებული. ჟრეთი 129

იონან ჩათლისმცემლის ხატის დეკორი. ჩარჩოს ქვედა ნაწილები. ჟერცხლი მოთქროვებული. ჟრეთი 129

იონან ჩათლისმცემლის ხატის დეკორი. ჩარჩოს ქვედა ნაწილები.

ჩავსართები

ჩავსართები ჟახტანგისეულ „ჟეფ-ხისტყაოსნის“ გამოცემიდან (1711 წ.) 134

ჩავსართები ჟახტანგისეულ „ჟეფ-ხისტყაოსნის“ გამოცემიდან (1711 წ.) 134

ორდენები

ჩმინდა ჩამარ მეფის ორდენი 135

ორდენის ზურგი 135

ჩმინდა ჩამარ მეფის I ხარისხის ორდენი 135

ჩმინდა ჩამარ მეფის II ხარისხის ორდენი 135

ჩმინდა ჩამარ მეფის III ხარისხის ორდენი 135

ორდენები და ბაფთები 135

ჩამარ მეფის ორდენის ბაფთები 135

ორდენით დაჯილდოვების საბუთი 135

სამხედრო სიმბოლიკა

სახმელეთო ჟარების დროშა 137

ჟროვნული ჟვარდიის დროშა 137

სამხედრო საზღვაო ძალების დროშა 137

სამხედრო საჰაერო ძალების დროშა 137

ჩმ. ჟიორგის დროშა 137

ჩმ. ჩნდრია შირველწო-დებული დროშისინვერსიული ფორმა, ანუ შოტლანდიის დროშა 137

ჟეერთებული ვარიანტი 137

საზღვაო ძალების დროშა (შესწორებული) 137

საზღვაო ძალების დროშა 1 (შესწორებული) 137

ჟერცხლი მოთქროვებული. ჟრეთი 130

„ჟედრება“. ჩჩარჩოს ფფრაგმენტი. შკრთალად მოთქროვებული ვერცხლი. 16 ს. ჩყვირი 130

საწინამძღვრო ჟვარი. ოდნავ მოთქროვებული ვერცხლი. ჟელათი 130

ივთისმშოდლის ხატის ჩარჩოს ფრაგმენტი. ჟერცხლი მოთქროვებული. 15 ს. ჩბილისი 130

ივთისმშოდლის ხატის ჩარჩოს ფრაგმენტი. ჟერცხლი მოთქროვებული. 15 ს. ჩბილისი 130

ივთისმშოდლის ხატის ჩარჩოს ფრაგმენტი. ჟერცხლი მოთქროვებული. 15 ს. ჩბილისი 130

ჩავსართები ჟახტანგისეულ „ჟეფ-ხისტყაოსნის“ გამოცემიდან (1711 წ.) 134

ჩავსართები ჟახტანგისეულ „ჟეფ-ხისტყაოსნის“ გამოცემიდან (1711 წ.) 134

ჩითელი შროშის ორდენი.1923 წ. 135

შროშის ჩითელი შროშის ორდენი. 1928 წ. 135

შროშის ჩითელი შროშის ორდენი. 1931 წ. 135

ჟროვნული ჟმირის ორდენი 136

ჩმინდა ჟიორგის ჟამარჯვების ორდენი 136

ჟახტანგ ჟორგასლის ორდენი – I ხარისხის 136

ჟახტანგ ჟორგასლის ორდენი – II ხარისხის 136

საზღვაო ძალების დროშა 2 (შესწორებული)137

სახმელეთო ჟარების დროშა 137

ჟროვნული ჟვარდიის დროშა 137

სამხედრო საზღვაო ძალების დროშა 137

სამხედრო საჰაერო ძალების დროშა 137

ჟეაარადებული ძალების დროშა 137

შთავარსარდლის სეფე დროშა 137

ჩავდაცვის მინისტრის სეფედროშა 137

ივთისმშოდლის ხატის ჩარჩოს ფრაგმენტი. ჟერცხლი მოთქროვებული. 15 ს. ჩბილისი 130

შაცხოვრის ხატის ჩარჩოს ნაწილი. ოქრო. ჟეკა ოპიზარის. ჩნჩისხატის ტაძარი. ჩბილისი 130

შაცხოვრის ხატის ჩარჩოს ნაწილი. ოქრო. ჟეკა ოპიზარი. ჩნჩისხატის ტაძარი. ჩბილისი 130

შაცხოვრის ხატის ჩარჩოს ნაწილი. ოქრო. ჟეკა ოპიზარი. ჩნჩისხატის ტაძარი. ჩბილისი 130

ჟარავანდის ქვემო ნაწილები. ჟერცხლი მოთქროვის გარეშე 130

ჟარავანდის ქვემო ნაწილები. ჟერცხლი მოთქროვის გარეშე 130

ჟახტანგ ჟორგასლის ორდენი – III ხარისხის 136

შავით ჩღმაშენებლის ორდენი 136

ოქროს საწმისის ორდენი 136

ჩირსების ორდენი 136

ჟრიდრის შყლენბურგი. ჩბილისი, 1919 წ. 136

შედალი „შხედრული მამაცობისათვის“ 136

შედალი „საბრძოლო დამსახურებისათვის“ 136

ჩირსების მედალი 136

ჩმინდა შოციქულსწორი ჩინოს ორდენი 136

საქართველოს სამხედრო ავიაციის განმასხვავებელი ნიშანი (1918-1921წწ.) 138

საქართველოს სამხედრო ავიაციის განმასხვავებელი ნიშანი (1989-2003 წწ.) 138

ჩანამედროვე საქართველოს სამხედრო ავიაციის განმასხვავებელი ნიშნები 138

საქართველოს სამხედრო ავიაციის განმასხვავებელი ნიშანი (პროექტი) 138

სსჩ-ის განმასხვავებელი ნიშანი 138

სსსრ-ის განმასხვავებელი ნიშანი 138
 სსსრ-ის განმასხვავებელი ნიშანი 138
 სსსრ-ის განმასხვავებელი ნიშანი 138
 სსსრ-ის განმასხვავებელი ნიშანი 138
 სსსრ-ის განმასხვავებელი ნიშანი 138

სსსრ-ის განმასხვავებელი ნიშანი 138
 სამკლავე ნიშანი 139
 სამკლავე ნიშანი 139
 სამკლავე ნიშანი 139
 სამკლავე ნიშანი. შენაერთი „ჟერგ-მანი“ 139
 ღართული SS ნაწილის განმასხვავებელი ნიშანი (საკილო) 139
 ნოკარდი 139

შინაგანი ჯარი 139
 ჟანსაკუთრებულ დავალებათა სამმართველო 139
 საპატრულო პოლიცია 139
 სახმელეთო საზღვრის დაცვის დეპარტამენტი 139
 სპეციალური დანიშნულების ავიაციის სამმართველო 139
 სანაპირო დაცვის დეპარტამენტი 139

სამხედრო წოდებები

შიგითი 140
 აფროსი რიგითი 140
 უფრედტორი 140
 აფროსი უფრედტორი 140
 ფელდფებელი 140
 შტაბს ფელდფებელი 140
 შეფტენანტი 140
 აფროსი ლეფტენანტი 140
 ნაპიტანი 140
 შეფტენანტი 140
 აფროსი ლეფტენანტი 140
 ნაპიტანი 140
 შაფორი 140
 შიცე-პოლკოვნიკი 140
 შოლკოვნიკი 140
 შაფორი 140
 ჟენერალ მაფორი 140
 ჟენერალ-ლეფტენანტი 140
 ჟენერალი 140
 შიგითი (კურსანტი) 140
 უფრეიტორი 140
 შე-2 კლასის ეფრეიტორი 140

1-ლი კლასის ეფრეიტორი 140
 აფროსი მატროსი 140
 შე-2 კლასის მატროსი 140
 1-ლი კლასის მატროსი 140
 ნაპრალი 141
 ა.მ.ც. სერჟანტი 141
 სერჟანტი 141
 აფ რ. სერჟანტი 141
 შასტერ სერჟანტი 141
 საზღვაო კაპრალი 141
 ა.მ.ც.როსი მიჩმანი 141
 შიჩმანი 141
 აფროსი მიჩმანი 141
 შასტერ მიჩმანი 141
 ჟატალიონის სერჟანტი 141
 ჟრიგადის სერჟანტი 141
 შთავარი სერჟანტი 141
 სერჟანტი ლეიტენანტი 141
 ჟომალდის მიჩმანი 141
 შთავარი მიჩმანი 141
 შიჩმან-ლეიტენანტი 141
 ა.მ.ც. ლეიტენანტი 141

შეიტენანტი 141
 აფრ. ლეიტენენტი 141
 ნაპიტანი 141
 ა.მ.ც. ლეიტენანტი 141
 შეიტენანტი 141
 აფრ. ლეიტენენტი 141
 ნაპიტან-ლეიტენენტი 141
 შაიორი 141
 შიცე-პოლკოვნიკი 141
 შოლკოვნიკი 141
 შე-3 რანგის კაპიტანი 141
 შე-2 რანგის კაპიტანი 141
 1-ლი რანგის კაპიტანი 141
 ჟრიგადის გენერალი 141
 ჟენერალ-მაიორი 141
 ჟენერალ-ლეიტენანტი 141
 ჟრმიის გენერალი 141
 ნონტრ აღმირალი 141
 შიცე-აღმირალი 141
 ჟღმირალი 141

ღართული ჯარი

საქართველოს ჯარის რიგითი მსროლელი (1918-1921 წწ.) 142
 ჟერმანტის ღართული შეგიონის მეთაური გენერალი შალვა შალააკელიძე 142
 შ. შალააკელიძე. 1941 წ. 142
 შ. შალააკელიძე და შომთათიძე. 1943 წ. 142
 შ. შალააკელიძე. 1942 წ. 142
 ღართული ლეგიონი. 26 მაისი. 1943 შოლონეთი 142
 ღართველი ასმეთაური. ჟირიმი. 1943 წ. 142
 ღართული შეგიონის ოცისთავი. 1942-1943 წწ. 142
 ნორმანდია. 16.06.1944 142
 ღართველი ლეგიონერები 142
 „ჟერგმანის“ მებრძოლი. 1942 წ. 142
 822-ე ბატალიონი. რეკსელი, 1945 წ. 142

822-ე ბატალიონი. რეკსელი, 1945 წ. 142
 შეგიონერები 142
 „ჟერგმანის“ ლეიტენანტი 143
 შეგიონერი 143
 შეგიონერი 143
 შეგიონერი 143
 შეგიონერები 143
 „ღართული ლეგიონის“ საველე უნიფორმა. 822-ე ბატალიონი 143
 ღართული ლეგიონი. 26 მაისი, 1943 წ. შოლონეთი 143
 ღართველი ოფიცრები 143
 ჟერმანტის 56-ე სატანკო დივიზიის კაპიტანი შ. ნ. შავჭავაძე 143
 ჟტლანტიკის ჟებირზე 143
 ღლაუს ჟრადტენერი. 822-ე ბატ. მე-თაური 143
 შალვა შოლაძე. 822-ე ბატალიონის ქართველი მეთაური 143

ღართველი ლეგიონერები. აკრაინა, 1944 წ. 143
 შეგიონერის ჟეტონი. ნაპოვნი ნოვოროსიისკში 143
 ჟანსაკუთრებული დანიშნულების ასეული „მაშარ II“ მებრძოლები. (შ. ჟონაკიძე, ჟ. ჟონაკიძე, შ. ხხეიძე). 1941 წ. ჟრაშოვი. შუმინეთი 143
 ჟანსაკუთრებული დანიშნულების ასეული „მაშარ II“ მებრძოლები. 1941 წ. საფრანგეთი 143
 ჟანსაკუთრებული დანიშნულების ასეული „მაშარ II“ მებრძოლები. 1941 წ. ჟრაშოვი. შუმინეთი 143
 ჟ. ჟონაკიძის პირადობის მოწმობა 143
 ორგანიზაცია „მაშარ“-ის შექმნის ძირითადი ინიციატორი შიხეილ ჟელია 143

საქართველოს ისტორიის ენციკლოპედია

შესხეთი 241
 ზაონი სპერი, 242
 ზანეთ-ზახეთი 242
 საქართველო. IX-X სს. 243
 საქართველო 950-1000 წწ. 243
 საქართველო შავით ღღმაშენებლის დროს 244
 საქართველო 1150-1220 წწ. 244
 საქართველო XIII ს. დამდევს 245
 საქართველო 1184-1230 წწ. 245
 საქართველო მონღოლთა ბატონობის დროს 246
 საქართველო 1330-1380 წწ. 246

საქართველოს დამლა სამეფო სამთავროებად 247
 საქართველოს დამლა სამეფო-სამთავროებად XV ს. ბოლოს 247
 საქართველო XV ს. ბოლოს 248
 საქართველო 1520-1590 წწ. 248
 საქართველო 1600-1650 წწ. 249
 ზახუშტი ჯატონიშვილის მიერ შედგენილი საქართველოს რუკა (1735 წ.) 249
 საქართველო 1750-1800 წწ. 250
 საქართველო XVIII ს. მეორე ნახევარში 250

სამხრეთი ზაკასია მე-18 ს. ბოლოს 251
 საქართველო 1800-1850 წწ. 251
 საქართველოს დაპყრობა შუსეთის მიერ XIX საუკუნეში 252
 საქართველო XIX ს. ბოლოს 252
 საქართველოს დაპყრობა შუსეთის მიერ 1921 წელს 253
 საქართველო XXI ს. დამდევს 253
 საქართველოს სახელმწიფო ტერიტორიული რუკა 254
 საქართველო 254
 საქართველოს ფიზიკური რუკა 255
 ზაკასის ხედი თანამგზავრიდან 255

შიდი ქართველები

ჟრთიანი საქართველოს მეფეები 256
 ჯაგრატი III 256
 ჯიორგი I 256
 ჯაგრატი IV 256
 ჯიორგი II 256
 შავით ღღმაშენებელი 256
 შემეტრე I 256
 შავით V 256
 ჯიორგი III 256
 დამარ ტეფე 257
 ჯიორგი IV ზაშა 257
 შუსუდანი 257
 შავით VI ჩარინი 257
 შავით VII ოლე 257
 შემეტრე II შავდადებული 257
 ზახტანგი II 257
 შავით VIII 257
 ზახტანგი I ჟორგასალი 257
 ზახტანგი I ჟორგასალი 257
 ზახტანგი I ჟორგასალი 257
 ჯაგრატი III 257
 შავით ღღმაშენებელი 257
 შავით ღღმაშენებელი 257
 შავით ღღმაშენებელი 257
 შავით ღღმაშენებელი 257
 შავით ღღმაშენებელი 258
 შავით ღღმაშენებელი 258
 შავით ღღმაშენებელი 258
 ჯიორგი III 258
 ჯიორგი III 258
 ჯიორგი III და დამარ ტეფე 258
 ჯიორგი III, დამარ ტეფე, ჯიორგი IV ზაშა 258
 დამარ ტეფე 258
 დამარ ტეფე 258
 დამარ ტეფე 258
 დამარ ტეფე 258
 დამარ ტეფე 258
 დამარ ტეფე 258
 დამარ ტეფე 258
 დამარ ტეფე 258
 დამარ ტეფე 259
 დამარ ტეფე 259

დამარ ტეფე 259
 დამარ ტეფე 259
 დამარ ტეფე 259
 დამარ ტეფე 259
 დამარ ტეფე 259
 დამარ ტეფე 259
 დამარ ტეფე 259
 ჯიორგი IV ზაშა 259
 ჯიორგი IV ზაშა 259
 ჯიორგი IV ზაშა 259
 ჯიორგი V ჟრწყინვალე 259
 ზუარსაბ I 259
 სვიმონ I 260
 ზლექსანდრე II 260
 ზლექსანდრე III 260
 ტეიმურაზ I 260
 ტეიმურაზ I 260
 ზახტანგი VI 260
 ზახტანგი VI 260
 ზახტანგი VI 260
 ზახტანგი VI 260
 ზახტანგი VI 260
 ზრჩილ II 260
 ზრჩილ II 260
 ტეიმურაზ II 260
 ტეიმურაზ II 260
 სოლომონ I 260
 სოლომონ I 260
 სოლომონ I 260
 ჟრეკლე II 261
 ჟრეკლე II 261
 ჟრეკლე II 261
 ჟრეკლე II 261
 ჟრეკლე II 261
 ჟართლ-ჯახეთის ბოლო მეფე ჯიორგი XII 261
 ჟართლ-ჯახეთის ბოლო მეფე ჯიორგი XII 261
 ზნტონ I 261
 ზნტონ I 261
 ზირიონ II 261

ზირიონ II 261
 ზირიონ II 261
 ზირიონ II 261
 ზეონიდე (ოქროპირიძე) 261
 ზბროსი (ჯელაია) 261
 ჟრისტეფორე III 262
 ზალისტრატი (ცინცაძე) 262
 შელქისედეკი III 262
 ჟფრემ II 262
 შავით V 262
 ზლია II 262
 ზმინდა ჩინო 262
 შეტრე ზბერი 262
 შეტრე ზბერი 262
 შეტრე ზბერი 262
 ჟრიგოლ ზანთელი 262
 შოთა შუსთაველი 262
 შოთა შუსთაველი 262
 შოთა შუსთაველი 262
 შოთა შუსთაველი 263
 შოთა შუსთაველი 263
 შოთა შუსთაველი 263
 შოთა შუსთაველი 263
 ზონე შეტრიწი 263
 ზონე შეტრიწი 263
 ზონე შეტრიწი 263
 ჟქვთიმე შთაწმინდელი 263
 ჯიორგი შთაწმინდელი 263
 ზრსენ ზყალთოელი 263
 ჯიორგი ზყონდიდელი 263
 ცოტნე შადიანი 263
 ზაზა ჟანასკერტელი-ციციშვილი 263
 ზაზა ჟანასკერტელი-ციციშვილი 263
 ზაზა ჟანასკერტელი-ციციშვილი 263
 ჯიორგი სააკაძე 263
 ჯიორგი სააკაძე 264
 ჯიორგი სააკაძე 264
 ჯიორგი სააკაძე 264
 ჯიორგი სააკაძე 264
 ჩიკოლოზ ჩილოყაშვილი (ჩიკიფორე ზრბახი) 264

საქართველოს მხედრობის

ჩეოფიტეს მიერ 1795 წელს გადაწერილი „წყობილსიტყვაობა“ 276
 „წყობილსიტყვაობის“ გადამწერის შავით ტექტორ ლექსიდის ანდერძი 276
 მარი ყროსეს ხელწერა 276
 მარი ყროსეს მიერ ქსოვილწერით შესრულებული წარწერა „წყობილსიტყვაობა“ 276
 ილია ჭავჭავაძის ხელწერა 277

ჩაკაკი ჩეოეთლის წერილი იოსებ შიდაშვილს 277
 ჩაჟა შაველას ხელწერა 277
 ჩასილ ყარნოვის ხელწერა 277
 ჩიტა ჩბაშიძის ხელწერა 277
 ყალაკტიონ ჩაბიძის ხელწერა 278
 ჩაკაკი ყანბიძის წერილი წიგნის ავტორისადმი 278
 საქართველოს ყათოლიკოს-მეტრიარქის ილია II ხელწერა 278

ხვიად ყამსახურდიას ხელწერა 279
 სანდრა ტულოფისის წერილიდან ქართველ ამომრჩეველებს 279
 ყერმანელი ქართველოლოგის, იენის უნივერსიტეტის პროფესორის შაინც ყენიხის წერილი წიგნის ავტორისადმი 279

შიდ ქართველთა საფლაგები

ჩახტანგ I ყორგასალის საფლაგი 280
 შავით ღღმაშენებელის საფლაგი 280
 შავით ღღმაშენებელის საფლაგი 280
 შავით ღღმაშენებელის საფლაგი 280
 ღრეკლე II საფლაგი 280
 ყიორგი XII საფლაგი 280
 ღრეკლე II საფლაგი 280
 ჩმიდა შოციქულსწორი ჩინოს საფლაგი 281
 ჩმიდა შოციქულსწორი ჩინოს საფლაგი 281
 ჩმიდა შოციქულსწორი ჩინოს საფლაგი 281
 ჩმიდა შოციქულსწორი ჩინოს საფლაგი 281
 ჩმიდა იოსებ ღღვერდელის საფლაგი 281
 ხვიად ყამსახურდია 283

ჩმიდა იოსებ ღღვერდელის საფლაგი 281
 ჩმიდა შოციქულ შატათას საფლაგი 281
 ჩმიდა შავით ყარეჯელის საფლაგი 281
 ჩმიდა შავით ყარეჯელის საფლაგი 281
 ჩმიდა შიროს ყრეთელის საფლაგი 281
 ჩმიდა ჩნტონ შარტყოფელის საფლაგი 281
 ჩმიდა ჩნტონ შარტყოფელის საფლაგი 281
 ჩმიდა იონე ოქროპირის სარკოფაგი 281
 ჩმიდა ყასილისკოს საფლაგი 281
 სოლომონ ოოდაშვილი 282
 ილია შავჭავაძე 282

ჩაკობ ყოგებაშვილი 282
 ჩაკაკი ჩერეთელი 282
 ჩაჟა შაველა 282
 ჩაიხოსრო ხოლოყაშვილი 282
 ჩიკო ჩიკოლაძე 282
 ჩოტე შარჯანიშვილი 282
 ჩაკობ ჩიკოლაძე 282
 ჩქვითძე ტყაიშვილი 282
 ყალაკტიონ ჩაბიძე 282
 სერგო ხაქარიაძე 282
 ჩაკაკი ჩორაყა 282
 ჩადო ყუდიაშვილი 282
 ჩერიკო ჩნჯაფარიძე 282
 შერაბ ჩოსტაყა 283
 ჩახტანგ ნაბუყიანი 283

ჩართული ტიპები

ყიორგი III ტანსაცმელი 284
 ტამარ ტყეფის ტანსაცმელი 284
 ჩართველი კეთილშობილი მანდილოსნის ტანსაცმელი 284
 ჩართველი კეთილშობილი მანდილოსნის ტანსაცმელი 284
 ჩართველი კეთილშობილი მანდილოსნის ტანსაცმელი 284
 ჩართული ქუდი 284
 ჩართული ქუდი 284
 ჩართული ქუდი 284
 ჩევსურული ტალავარი 284
 ტუშური ქუდი 284
 სვანური ქუდი 284
 ჩართველი თავადი 284
 ჩართველი თავადის ქალი 284
 ჩართველი თავადის ქალი 284
 ჩახელი გლეხი 284
 ჩართლელი გლეხი 284
 ჩევსური 284
 შმერელი 284
 ყურული 285
 ყურული 285

შეგრელი აზნაური 285
 სამურზაყანოელი 285
 ჩჭარელი 285
 შმერელი თავადი 285
 შეგრელი თავადი 285
 შმერელი და შეგრელი თავადები 285
 ყურული, იმერელი და შეგრელი აზნაურები 285
 შმერელი აზნაურები 285
 ჩართველი თავადის ქალი 286
 ჩართველი ქალი სახლის ტანსაცმელში 286
 ჩართველი ქალი ქუჩის ტანსაცმელში 286
 თავადის ქალი შ. ჩ. ორბელიანი 286
 თავადის ქალი შ. ჩ. ორბელიანი 286
 ჩართველი ქალი 286
 ყადი ტბილისის გარეუბანში 286
 ტბილისი. შიეიანი 286
 ყზა ტელავსა და ტბილისის შუა 286

შონადირეების შესვენება სამეგრელოში 286
 ჩართველი ქალი 286
 შონაზონი ყელათიდან 286
 შმერელი 286
 შმერლები 286
 ჩჭარლები 286
 ჩახები 286
 ჩხალგაზრდა ლაზი 286
 ჩევსურები 286
 ტუშები 286
 სვანი 286
 ყურული თავადი 287
 შეგრელი 287
 ტბილისელი მოქალაქე 287
 ტბილისელი ქუჩის მოვაჭრე 287
 ჩართველი ქალი 287
 ჩახელები 287
 შმერლები 287
 შეგრელები 287
 ყურულები 287
 ჩჭარლები 287

ზახები 287
 ტუშები 287
 ჰევისურები 287
 შავლები 287
 მთიულეები 287
 მთხვევები 287
 სვანები 287
 ღართლელი გლეხი, ქალაქელი ხე-
 ლოსანი, ქალაქელი ვაჭარი, კახე-
 ლის ოჯახი, ინგილოები 288
 მგერელი, გურული, იმერელი, აჭა-
 რელი 288
 ტუში, ხევისური, სვანი, რაჭველი
 288
 ღართველები 288

ღართველები 289
 ღართველები 289
 ღართველები 289
 ღართველები 289
 ჰევისური 289
 ჰევისური ქალი 289
 ჰევისური ქალის ტალავარი 289
 მახელი თავადის ოჯახი 289
 მხალგაზრდა ქართველი ქალი,
 მღვლის შვილი 290
 ჰევისური ქალი 290
 ღართველი ქალები ყოველდღიურ
 ტანსაცმელში 290
 მხალგაზრდა ქართველი ქალი ბავშ-
 ვით 290

მხალგაზრდა ქალი ძვირფას ტანი-
 სამოსში 290
 მგერელი ქალი 290
 ჰევისური ქალი 290
 1908 წ. 290
 1908 წ. 290
 1909 წ. 291
 1913 წ. 291
 1914 წ. 291
 1914 წ. 291
 სვანეთი. 1900 წ. 292
 სვანეთი. 1932 წ. 292
 მღლოელი თუშები 292
 ჰურული მობიაშვილი 292
 მჭარლები 292

მბილისი

მე-11-12 სს. მბილისის გეგმა 293
 შუასაუკუნეების მბილისის გეგმა
 (ზახუშტის მიხედვით) 293
 მბილისი მე-18 საუკუნის ბოლოს
 293
 მბილისის უბანი მალა 293
 მტეხის ტაძარი 293
 მტეხის ტაძარის ხედი 293
 სახინო 293
 სიონის ტაძარი 293
 სიონის ტაძარი 294
 მნისხატი 294
 მარიყალა 294
 მრელი (მრბელიანის) აბანო 294
 მველი მლისის სახლები და გალა-
 ვანი ღართაშვილის ქუჩაზე 294

მველი მლისის სახლები ღართა-
 შვილის ქუჩაზე 294
 საქართველოს სახელმწიფო მუზეუ-
 მი 294
 შროვნული ბიბლიოთეკა 294
 მთაწმინდის ხედი სანაპიროდან
 294
 მპერის თეატრი 294
 სასტუმრო “მბილისი” 294
 საქართველოს ხელოვნები მუზეუმი
 294
 მბილისის უნივერსიტეტი 294
 მე-19 ს. “მბილისური არქიტექტუ-
 რის” საცხოვრებელი სახლი 294
 საქართველოს შარლამენტი ყოფი-
 ლი შენობა 294
 მერთმეტ სართულიანი სახლი 295

მოსწავლე მხალგაზრდობის სასახ-
 ლე 295
 საქართველოს შარლამენტი 295
 სასტუმრო „მერია“ 295
 შილარმონის შიდი დარბაზი 295
 მახაბლის მდედი 295
 შროვნული სტადიონი 295
 სპორტის სასახლე 295
 საავტომობილო გზების სამინისტ-
 როს შენობა 295
 ღუნა-კიბე მღდისუბანში 295
 სამასი მრავალის მველი 295
 ღართული თეატრის, მუსიკის და
 კინოს მუზეუმი 295

ღართული საკრავები

შუდასტვირი 296
 შოლი 296
 შულუკი 296

მონგური 296
 მანდური 296
 მუნირი 296

მონური 296

საქართველო მერწერაში

„მამარ მუფე“. 1996 წ. 297
 „მელავი. ღატონის ციხე“. 1998 წ.
 297
 „მლავერდი“. 1998 წ. 297

„მრემი“. 297
 „მეთრი ღიორგი“. 1996 წ. 297
 „მელავის ხედი“. 297
 „მალთურმორტი“. 1995 წ. 297

„მელავი“. 1995 წ. 297

საქართველო მველ ფოტოსურავებზე

მელავი. 19 ს. დასასრული 298
 მელავი. ღატონისციხე. მვედი აღ-
 მოსავლეთიდან. 19 ს. დასასრული
 298
 მბილისის სადგური 298
 ღორჯომი 298
 მოთი 298
 ღუთაისის სადგური 298

მცხეთის სადგური 298
 მამურის სადგური 298
 სურამი 298
 მბილისი. შარლის მჭედელი 298
 მბილისი. შარლის მჭედელი და
 მუშა 298
 მბილისი. მანჯლის მღესავები და
 მეჩეკე 298

მბილისი. მუენავირეები და სარა-
 ვები 299
 მბილისი. მქრომჭედლები 299
 მბილისი. საოქრომჭედლო 299
 ღორი. მანჯლების დამფერავი 299
 მმლის მღესავები 299

სპორტული ფედერაციები და კლუბები

საქართველოს რაგბის ფედერაცია 309	„შინამო“ მბილისი 309	„შორკინალი“ მბილისი 309
საქართველოს ძიუდოს ფედერაცია 309	„რობელო“ ჟუთაისი 309	„მრსენალი“ მბილისი 310
საქართველოს კალათბურთის ფედერაცია 309	„ნახეთი“ მელავი 309	„იბერია“ სამტრ-ია 310
საქართველოს ჭადრაკის ფედერაცია 309	„ჟურია“ ხანჩხუთი 309	სნ ხესტაფონი 310
საქართველოს პროფესიონალური ფეხბურთის ზიგა 309	„შინამო“ ჟათუმი 309	სნ ხესტაფონი 310
საქართველოს ფეხბურთის ფედერაცია 309	„ჟორდა“ ხუსთავი 309	„სამგურალი“ მყალტუბო 310
საქართველოს ფეხბურთის ფედერაცია 309	სნ ჟორჯომი 309	მსო მბილისი 310
„შინამო“ მბილისი 309	„მობხეთი“ მთი 309	„სპარტაკი“ მხინვალი 310
	„შიჩქორჯია“ მბილისი 309	სნ მესხეთი 310
	„სიონი“ ჟოლნისი 309	სნ ხუსთავი 310
	სნ მბილისი 309	„ზოკომოტივი“ მბილისი 310
	სნ მბილისი 309	„ზოკომოტივი“ მბილისი 310
	„მობხეთი“ მობი 309	„მურანი“ მბილისი 310
	„შილა“ ჟორი 309	„მურანი“ მბილისი 310
	სნ მბერი 309	

სიტერატურა

სურჟიტეტი

ზბრამიშვილი, ჟ., ლექსიძე, ხ. ზრავის ხეობაში აღმოჩენილი შავთის სტელა // ზომუნისტი. – 1985. – 19 მაისი.

ზბულაძე, ილია. ქართული წერის ნიმუშები. სალეთგრაფიული ალბომი. ტე-2 გამოცემა. – ტბილისი, 1973.

ზრნილ ტუფის წერილი ნ. ჟიტცენისადმი. – 1686.

ვავრატიონი, ნტონ. წყობილსიტყვაობა. – 1768. (ჟადამწერი ჟიორგი ლექსი-ტესხიშვილი).

ვავრატიონი, ნტონ. წყობილსიტყვაობა. – 1768. (ჟადამწერი სიონის პროტო-პრესვიტერი ნიკოლაოსი).

ვავრატიონი, ნტონ. წყობილსიტყვაობა. – 1781. (ჟადამწერი ჟოასაფი).

ვავრატიონი, ნტონ. წყობილსიტყვაობა. – 1788. (ჟადამწერი ჟოანე ოსეს ძე).

ვავრატიონი, ნტონ. წყობილსიტყვაობა. – 1795. (ჟადამწერი ნეოფიტე).

ვავრატიონი, ნტონ. წყობილსიტყვაობა. – 1800. (ჟადამწერი შავით ტექტორ ლექსიძე).

ვავრატიონი, ნტონ. წყობილსიტყვაობა. – 1808. (ჟადამწერი შავით დიაკონი).

ვავრატიონი, ნტონ. წყობილსიტყვაობა. – ტბილისი: ტეცნიერება, 1980.

ვავრატიონი, ტემურაზ. ჟანმარტება პოემა “ჟეფხისტყაოსნისა”. – ტბილისი, 1960.

ვარნაველი, ტემურაზ. ჟახეთის ისტორიული ძეგლების წარწერები. – ტბილისი, სტე, 1961.

ვარნაველი, სარა. საქართველოს საბჭოდავები და სხვა გლობტიკური მასალები. – ტბილისი: ტეცნიერება, 1965.

ვარნაველი, სარა. ქართული დროშები. – ტბილისი, 1953.

ვარამიძე, ზრნილ. ტველი საქართველოს ქრონოლოგიის საკითხები მე-19 საუკუნის ქართულ ისტორიოგრაფიაში // ტაცნე. – № 4. – 1964.

ვატონიშვილი, ჟახუშტი. ლწერა სამეფოსა საქართველოსა. – ტბილისი, 1973.

ვამხვაძე, ჟ. ქართული წერის დედანი. – ზფილისი, 1886.

ვამხახურდია, სვიმონ; ჟოხიაშვილი, ნოდარ; ჟიდურელი, ხაზა. საქართველოს სახელმწიფო დროშები და გერბები. – ტბილისი, ტერანი, 1990.

ვამხახურდია, ჟ. ტცირე შენიშვნები დიდი საკითხის გამო // ტროშა. – 1954. – № 3. – გვ. 18.

ვანწესება შინავანისა საქართველომას მართვისა. – ტბილისი, 1801.

ვოგებაშვილი, ი. შედანი ქართული წერისა. – ზფილისი, 1884.

ვოგილაშვილი, ხხიკვიშვილი. ჟკაკი ჟანიძე. ჟიბლიოგრაფია. – ტბილისი: ტეცნიერება, 1977.

ვორღეზიანი, ჟენო. ქართული მხედრული შრიფტი. – ტბილისი, 1955.

ვორღეზიანი, ჟენო. ქართული სასტამბო შრიფტების ცნობარი-კატალოგი. – ტბილისი, 1965.

ვორღეზიანი, ჟენო. ქართული სასტამბო შრიფტი. – ტბილისი, 1961.

ვორღელაძე, ჟ. ქართული შრიფტი. – ტბილისი: ჟანათლება, 1989.

ვუგუშვილი, ი. ქართული სტამბის წიგნი. 1629 – 1779. – ტბილისი: სახელგამი, 1984.

ვუგუშვილი, ი. ქართული წიგნი. 1629 – 1929. – ტბილისი: სახელგამი, 1929.

შავითინი. – ტოსკოვი, 1705.

შათეშიძე, სამსონ. ქართული წერის დედანი და ხატვის ნიმუშები. – ტბილისი, 1890.

შემიღოვი ჟ. ჟ. ჟეკსურეთი. – ზფილისი: სახელგამი, 1933.

შეინოგორტევა-ჟრიგოლია, ინა. ტანამედროვე ქართული გრაფიკული სკოლის ფუძემდებელი // ტწიგნობარი-86. – ტბილისი: ჟელოვნება, 1987. – ჟვ. 133–152.

ჟრეკლე ტუფის წერილი ტუსეთის იმპერატორ ჟკატერინე II. – 1784.

ტლთა და შვიდთა მნათობთათვის. ტე-XII საუკუნის ასტროლოგიური ტრაქტატი. – ტბილისი, 1975.

ჟაჟა ჟშაკვლა. ჟონოგრაფიული წერილები. – ზფილისი, 1937.

ჟარვარიძე, ოთარ. ქართული შრიფტი. – ტბილისი: ჟელოვნება, 1978.

ჟეფხის ტყაოსნის საკითხები // ზ. ჟანიძე. ტხზულეხანი 12 ტომად. – ზ. 5. – ტბილისი, 1985. – ჟვ. 7–275.

ტაყააშვილი, ჟქვითმე. სარიზის ნაციონალური ბიბლიოთეკის ქართული ხელნაწერები და ოცი ქართული საიდუმლო დამწერლობის ნიმუხი. – სარიზი, 1933.

ტედორაძე, ჟიორგი. ჟუთი წელი ჟშავ-ჟეკსურეთში. – ტბილისი, 1930.

ტეკუაია ტარინე. ქართული ორნამენტი. წიგნი 1. – ტბილისი, 2005.

ინკოროცვა, შაკლე. ქართული დამწერლობის ძეგლები ანტიკური ხანისა // www.amsi.ge

ინკოროცვა, შაკლე. ტველ-ქართული წარმართული კალენდარი // საქართველოს მუზეუმის მოამბე. – ზ. 6. – ზფილისი, 1931.

ინკოროცვა, შაკლე. ტველ-ქართული წარმართული კალენდარი // საქართველოს მუზეუმის მოამბე. – ზ. 7. – ზფილისი, 1933.

ისოელიანი, ჟკოანდლი. ქართული მწიგნობრობის, წიგნისა და სტამბის ისტორიის საკითხები. – ტბილისი: ტეცნიერება, 1990.

ისოელიანი, შლოტონ. ნზანი ქართული სასარგებლო ქართულტლთა ახალმოსწავლეთა ყრმათა. – ტბილისი, 1849.

ჟანღელაი, ნ., ტერცვაძე, ჟ. ჟორნიკონი, მისი ადგილი და როლი ქრისტიანულ წელთაღრიცხვებს შორის // ტნათობი. – № 3. – 1990.

ჟარიჭაშვილი, ი. ქართული წიგნის ბეჭდვის ისტორია. ტე-17 და მე-18 სს. – ტბილისი, 1929.

ჟარიჭაშვილი, ი. ჟუცური ანბანი. ტე-2 გამოცემა. – ტბილისი, 1914.

ფრიდონოვი, შიხიელ. *ქართული შრიფტი.* – *თბილისი: ჭიჭილა, 1993.*

ქართველთა მონასტერი ჟღერის და მისი ტიპიკონი. ზეკსიკონი // *წ. შანიძე. მხზულეზანი 12 ტომად.* – *წ. 9.* – *თბილისი, 1986.* – *ჟგ. 139–223.*

ქართულ ხელნაწერთა მორთულობის ნიმუშები. *წლობი 32 ტაბულთ.* *შოსავალი ძენე შმერლინგისა. შროფესორ ჟ. ხუბინაშვილის რედაქტორობით.* – *წფილისი, 1940.*

ქართული ენის განმარტებითი ლექსიკონი. – *წტ. 1 – 8.* – *თბილისი: სმწ, 1950 – 1964.*

ქართული ენის განმარტებითი ლექსიკონი. – *თბილისი, 1986.*

ქართული მწერლობა. *ზეკსიკონი-ცნობარი.* – *წიგნი 1.* – *თბილისი: ჟანთიადი, 1984.*

ქართული საანბანო წიგნის ბიბლიოგრაფია. (1629 – 1955). – *თბილისი, 1957.*

ქართული საბჭოთა ჟნციკლოპედია. – *წტ. 1 – 11.* – *თბილისი: შთავარი სამეცნიერთ რედაქცია, 1975–1987.*

ქართული საბჭოთა ჟნციკლოპედია. *საქართველოს სსშ.* – *თბილისი, 1981.*

ქართული წიგნი. *ჟიბლიოგრაფია.* – *წ. 1.* – *(1629 – 1920) – ძედ. ჟ.წ. ჟიკნაძე.* – *თბილისი: საქართველოს წიგნის შალატის გამოცემა, 1941.* – *559 გვ.*

ქართული წიგნი. *ჟიბლიოგრაფია.* – *წ. 2.* – *წაკვეთი I.* – *(1921 – 1945).* – *ძედ. ჟ. ჟოგოლაძე.* – *თბილისი: ტექნიკა და შრომა, 1951.* – *813 გვ.*

ქართული წიგნი. *ჟიბლიოგრაფია.* – *წ. 2.* – *წაკვეთი II.* – *(1921 – 1945).* – *ძედ. ჟ. ჟოგოლაძე.* – *თბილისი: ტექნიკა და შრომა, 1951.* – *ჟგ. 819 – 1395.*

ქართული წიგნი. *ჟიბლიოგრაფია.* – *წ. 2.* – *წაკვეთი III.* – *(1921 – 1945).* – *სამიებლები.* – *თბილისი, 1954.* – *162 გვ.*

ქართული წიგნი. *ჟიბლიოგრაფია.* – *წ. 3.* – *(1946 – 1950).* – *ძედ. წ. ჟეკლიშვილი.* – *თბილისი: სა-*

ქართველოს წიგნის შალატის გამოცემა, 1964. – *495 გვ.*

ქართული ხელნაწერები. *წლობი.* – *თბილისი: ჟელოვანება, 1970.*

ქართული წარწერების კორპუსი. I. შაპიდარული წარწერები. I. წღმოსავლეთ და შასავლეთ საქართველო (V–X სს.). – *თბილისი: შეცნიერება, 1980.*

ქართული წარწერების კორპუსი. III. ჟრესკული წარწერები. I. წტენის სიონი. – *თბილისი: შეცნიერება, 1989.*

ქაფიანძე, ზურაბ. *ჟაცობრიობის პირველი ანბანი.* – *თბილისი, 1987.*

ჟიფიანი, შიმიტრი. *ქართული ღრამატკია.* – *სანქტ-შეტერბურგი, 1882.*

ჟანიძე, ჟკაკი. *შაფარული საუნჯე // საბჭოთა ხელოვანება.* – *1962.* – *წი 9.* – *ჟგ. 49 – 72.*

ჟანიძე, ჟკაკი. *წრიბტოგრაფიული მასალები // შიმიომხილველი.* – *წ. 1.* – *თბილისი, 1926.*

ჟანიძე, ჟკაკი. *მთავრული ასოების ხმარების გამო ქართულში. // შიტერატურული საქართველო.* – *30.06.67.*

ჟანიძე, ჟკაკი. *მთის კილოთა ლექსიკონი // მხზულეზანი 12 ტომად.* – *წ. 1.* – *თბილისი: შეცნიერება, 1984.* – *გვ. 274 – 476.*

ჟანიძე, ჟკაკი. *შიბაქერეთა საპასუხოდ // შიტერატურული საქართველო.* – *8.09.67.*

ჟანიძე, ჟკაკი. *სალიტერატურო ქართულის საწირბოროტო საკითხები (წერილების კრებული).* – *თბილისი, 1979.*

ჟანიძე, ჟკაკი. *ქართული კრიბტოგრაფიის ახალი ნიმუშები // საქართველოს მუზეუმის მოამბე.* – *წ. 1.* – *თბილისი, 1922.*

ჟანიძე, ჟკაკი. *ქართული ორთოგრაფიის ისტორიიდან // შრომა.* – *1967.* – *წი 10.* – *ჟგ. 13–16.*

ჟანიძე, ჟკაკი. *ქართული სტამბის ისტორიისათვის // შიტერატურული მემკვიდრეობა.* – *წ. 1.* – *თბილისი, 1935.*

ჟანიძე, ჟკაკი. *ქართული შრიფტის ახალი გარნიტური “ღნივერსიტეტი”. – თბილისი: თსო, – 1965.*

ჟანიძე, ზელა. *წსომთავრული და ზვენ // წსალგაზრდა ჟვერელი.* – *1990.* – *წი 42.* – *17 სექტემბერი.*

ჟარაშიძე, შრისტინე. *პირველი სტამბა საქართველოში.* – *თბილისი, 1955.*

ჟარაძე, ჟ. შიკლოუმ ჟიში ჟოტვალეში და ქართული სტამბა. – *თბილისი, 1982.*

ჟაჩანიძე, ჟასილ. *შეტრე ჟბერიელი და ქართული მონასტრის არქეოლოგიური გათხრები ჟერუსალიმში.* – *თბილისი: შეცნიერება, 1974.*

ჟიქობავა, წ.; ჟათეიშვილი, შ. *შირველი ქართული ნაბეჭდი გამოცემები.* – *თბილისი: ჟელოვანება, 1983.*

ჟხარტიშვილი, შარინა. *“წინოს ცხოვრების” ვრცელი რედაქციის ატრიბუცია” // შნათობი.* – *1987.* – *წი 5.* – *გვ. 149 – 154.*

ჟხენკელი, ტამაზ. *წსომთავრულის “ერთიანი გრაფიკული სისტემა” // საბჭოთა ხელოვანება.* – *1981.* – *წი 4.*

ჟხენკელი, ტამაზ. *ქართული ანბანის გარშემო // შიტერატურული საქართველო.* – *1982.* – *23 ივლისი.*

წისკარი. – *თბილისი, 1861.* – *ძებრვალი.*

წისკარიშვილი, ჟ. შავახეთის ეპიგრაფიკა, როგორც საისტორიო წყარო. – *თბილისი: სმწ, 1959.*

ძიბიჯური, შოთა. *შიტერატურულენათმეცნიერული ნარკვევები. ქართული ანბანის წარმოშობა.* – *თბილისი, 1974.*

წერეთელი, ჟიორგი. *ღძველესი ქართული წარწერები შალესტინიდან.* – *თბილისი: სმწ, 1960.*

წელიძე, ჟიზო. *შითი აცოცხლებს ისტორიას (ქართული წიგნი 3000 წლის წინათ) // საქართველოს რესპუბლიკა.* – *1999.*

წელიძე, ჟიზო. *წყაროსთვალი.* – *თბილისი: ჟელოვანება, 1974.*

წილაშვილი, ზევან. *წინაქრისტიანული ხანის ქართული წარწერა ჟეკრესიდან // ქართველოლოგი.* – *2000.* – *წი 7.*

შავახიშვილი, წ. *ქართული პალეოგრაფია.* – *თბილისი, 1949.*

თამაზ შეტრეს ძე
შტედლიძე

საქართველოს
სიმბოლიკა

დამფუძნებელი
სადასრულებელი
პროექტი
შემკვლევებელი

თ. შტედლიძე

ავტორის მისამართი:
Tamazi Mchedlidze
Erfurter Str. 2
36039 Fulda,
Deutschland
ტელ.: (0049) 661 580 18 38

ჩუბჩუბი ბუნებისა

სტატუს-სიმბოლო სიმბოლოები

